

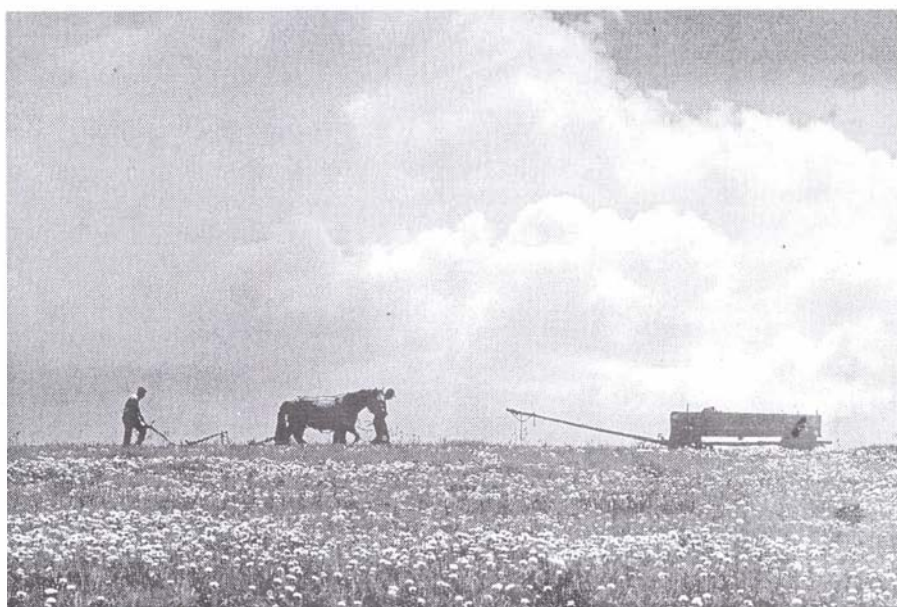
Unitárius

Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 20. (80.) évf.

3. szám. 2010 március

Ára: 1,50 lej

Feszültség és tökéletesség

„Gyakran érzem azt, hogy – akár magánéletünkben, akár közösségekben – *mi magunk keressük a problémákat*, a nehézségeket. Mintha mi magunk akarnánk fájdalmakat! Mi magunk »keltjük a feszültséget« – véli Koppándi Benczédi Zoltán a tökéletességhez való emberi viszonyulásunk margóján, „*Erőt adott és mi itt lehetünk*” című írásában. Isten tökéletessége előtt hajoljon meg minden fej! De ne a csüggedés gesztusa legyen ez, hanem az alázatos elszegődés: „az ember hivatása, hogy a világ tökéletességében aktív szerepet vállaljon, Isten munkatársává nemesedjék.”

Közlöny-olvasók számára talán kevésbé megszokott téma, de a változó idő sodrában érthető módon egyre aktuálisabb a „lelkész-nő-kérdés”. Vida Rozália a nemek viszonyának egyházi leképeződéséről ír *Asszonybeszéd* című cikkében. Szeretettel, türelemmel, de a méltatlan

megkülönböztetések fölött szemet nem hunyva mondja: „Hihetetlenül nagy lehetőség van abban, hogy férfi és női lelkészek szolgálnak Egyházunkban, csodálatos egyensúly jöhet létre. [...] Egyházi életünk egy olyan legénylakáshoz hasonlít, amelynek tulajdonosa eljegyezte magát, de lakásában még nem állandósult az asszonyi jelenlét. A női parfüm illata már ott lebeg, de ez még a lány illata, ígérete – nem asszonyának erőteljes jelenléte.”

Tizenhat lelkész vélekedéseiből rajzolódott ki erdélyi települések unitárius közösségeinek derű- és borúlátási „láttele” Jakabffy Tamás *És nálunk?* című írásában. A kérdezősködéskére az adott okot, hogy egy tavalyi, széles körű felmérés eredményei szerint a Magyarországon élő magyarok 34%-a látja sötétén a jövőjét, s minthogy Románia nem szerepelt a 120 (!) országban végzett vizsgá-

A tartalomból:

3 *Asszonybeszéd*

7 *Interjú Dimény Józseffel*

9 *Új emlékjel Bolyai Jánosnak*

13 *Vargyasi centenárium*

lódás megkérdéztetjéi között, talán többeket érdekelhet, „mi a helyzet” nálunk. A válasz természetesen részleges, szociológiai szemmel kevésbé releváns, csupán amolyan „hangulatjelentés” – és kifejezetten a jövőpesszimizmus okait firtatja.

„A lelkész nagyon nagy emberismerettel kell hogy rendelkezzen, és kell lennie benne nagyfokú alázatnak is. A közösség szervezésén túl a konfliktuskezelő képesség is fontos. Adott helyzetben tudnia kell, mikor kell hallgatni és mikor kell beszélni. Össze kell tudnia békíteni embereket. Attól lesz valaki jó közösségi vezető, ha mindezekhez van valami érzéke. Ehhez még kell bátorság, az akarat arra, hogy békesség legyen” – válaszolta Sándor Krisztina kérdésére Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkész. De hiszen ez nem is csak lelkészekre érvényes! – döbben rá máris az Olvasó,... és persze igaz van.

Templomi szépségek nyomában járva Kocsis Tünde marosvásárhelyi „felekezeti” templomlátogatást tett. Tapasztalatok, tanulságok, benyomások, vágyak és ötletek sorjázanak cikke e lapszámunkban közölt 2. részében is. (U. K.)

„Erőt adott, és mi itt lehetünk”

Szögezzük le kezdetől fogva: a tökéletességről kiemelt bibliai vallomás Pál apostol szájából hangzik el, és a mögötte álló élettapasztalatot, vallásos élményt, munkásságot foglalja össze. Félreérés ne essék: nem kívánom szavait „csak” magamévá tenni, a magam személyére átültetni, de úgy érzem, jogosan remélhetem és hiheitem, hogy a kedves Olvasóra is érvényes. Mert lelkészek, gondnokok, egyházi elöljárók, világi hívek egyaránt olvassák ezt a lapot, akik – kivétel nélkül! – felelősséggel tartozunk gyülekezeteink, egyházunk életéért.

A márciusi hónap a maga ünnepeivel és újjászülető jelképeivel valósággal arra kötelez, hogy szabadjára engedjük gondolatainkat, hangot adjunk tavaszi érzelmeinknek. Ilyenkor sokszor jutnak eszembe az író-költő szavai: „bármelyik órában eljöhét egy olyan pillanat,

*„Nem mondom, hogy már elértem,
vagy hogy már tökéletes volnék;
hanem igyekezem, hogy el is érjem,
amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus.”*

(Filippi 3,12)

amely csak a te pillanatot, műved kivitelének végzettszerűen kijelölt időszaka. Kényelem, szöszmötölés, gyáva-ság, lustaság néha késleltetik feladatod kivitelét, bár szíved mélyén tudod jól, hogy az idő telítve van azzal, amit rajtad keresztül el akar mondani. Egy pillanatot sem mulasztasz el, mert lehet, elmondja más helyetted, s talán nem úgy mondja el, ahogyan te jónak és igaznak hiszed. Tudományban, művészetben, irodalomban, közéletben vannak ilyen sürgető pillanatok, mikor egy igazságot ki kell mondani. S ha úgy érzed, neked szólnod kell, ne késlekedj, mint a rossz színész, aki elmulasztja a jelenet vég-szavát. Nemcsak műved van, hanem az idő is rendelkezésre áll. Az időn belül megvan a te pillanatot, melyet nem szabad elmulasztani.” (Márai Sándor: *Füves könyv*)

Eddigi tapasztalatom alapján azt látom, hogy unitárius emberekként általában nem mulasztjuk el a felkínálkozó alkalmakat. Mert bár szószékek magaslatáról is szólunk, leginkább a mindennapokban kell példásan jelen lennünk, amikor a kihívásoknak kell megfelelnünk. Szólunk a hívekhez, munkatársakhoz, szólunk a különböző hivatalok tisztviselőihez, szólunk építészhöz, nap-számoshoz, csordapásztorhoz. Gondnokokként szólunk, egyházfikként emeljük fel szavunkat. Szólunk hívekként a hűségünk által, odaadásunkkal és munkánkkal. Szólunk kétkezi munkával, szervezéssel, szólunk, mert a bennünk lakozó hit és Isten iránti tisztelet erre kötelez. Ebben a szellemben nevelkedtünk, ezt láttuk szüleink-

től, ezt örököltük nagyszülőktől, csak ezáltal teljes a mi életünk, ezt követeli emberségünk – ott lenni az emberek lelkében, szeretetében. Ott lenni gyülekezetek élén, ott lenni a templompadokban, ott lenni hitünk által a mindennapi életben, és tehetségeink szerint sáfárkodni, munkálkodni. Ott lenni, és a jézusi eszmék megvalósítása által a Tökéletességet szolgálni.

Szeretett híveimnek gyakran szoktam beszédeimben elmondani, hogy meggyőződéseim szerint minden ember jót akar, egy becsületesebb, tisztább világot szeretne megvalósítani. Meggyőződéseimből adódóan természetesen gyakran érnek csalódások. De minduntalan hinni fogok ebben! A probléma akkor kezdődik, amikor lelkesedésünk lankad, amikor egyesek inkább a sikertelenségek, a kudarcok mezején érzik jól magukat, és ebben a környezetben alakítják ki számukra a megélhetés feltételeit. Gyakran érzem azt, hogy – akár magánéletünkben, akár közösségekben – *mi magunk keressük a problémákat*, a nehézségeket. Mintha mi magunk akarnánk fájdalmakat! Mi magunk „keltjük a feszültséget”! Olykor biz’Isten hajlamos vagyok elhinni, hogy ez a tökéletesedés felé vezető egyetlen járható út!

Pedig Isten teremtett világában mindennek megvan a maga helye, szerepe és hivatása. Semmi sincs „csak úgy”, céltalanul, ok nélkül. Ő kezdetektől megvolt és mindörökké meg is marad. Emberi életünk egyetlen pont e végtelen intervallumban. Mi, emberek vagyunk azok, akik állandóan változunk. Ő mindenkor tökéletesen gondot visel minden teremtményére. Isten tökéletes – hangzik tanításunk gondviselő Atyánkról. Ez azonban nem jelenti azt, hogy távol áll tőlünk, elérhetetlen számunkra. S éppen amikor emberi hivatásunkra keressük a választ teremtett világában, unitárius szellemiségünkhöz híven valljuk, hogy „az ember hivatása, hogy a világ tökéletesedésében aktív szerepet vállaljon, Isten munkatársává nemesedjék.” (*Unitárius Ösvény*) Jézus ezt legtalálóbban úgy fogalmazta meg, hogy „legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48) Ő kijelölte számunkra a célt, a maga életével, tanításával, mindennapos munkásságával példát mutatott, bebizonyítva, hogy járható út ez. A jó hír számunkra az, hogy mindannyiunknak megadatik a lehetőség. Hivatásunk tehát Jézus tanítása nyomán az, hogy állandóan törekedjünk a tartalmasabb, gazdagabb, igazibb életre, azaz nap mint nap munkáljuk tökéletesedésünket. Ezáltal, hiszem, közelebb kerülhetünk Hozzá, a gondviselő Atyához.

Ugyancsak jó példa számunkra Pál apostolnak emberi alakja. Mert ugye gyakran elmarasztaló véleményként fogalmazódik meg bennünk az a megállapítás, hogy ő volt az, aki Jézus személyét olyan „elemekkel” gazdagította, amelyek homályba burkolták az ember Jézus nagyszerű alakját. De Pál apostolról el kell mondanunk azt is, hogy munkásságával igazán maradandót alkotott. Mert az a mód, ahogyan megalakítja a keresztény gyülekezeteket, ahogyan állandó látogatásaival vagy levelezéseivel gondoskodik azokról, mindörökre követendő példát ál-

lított az utókor elé. Gyakran saját kereszténnyé válása és keresztény léte példáján mutatta be, hogy lehet Isten közelségében élni, s ezt belső magatartással igazolni.

Én vállalom, és bátran kijelentem, hogy mindazokat, akik olvassák ezt a lapot, valamiképpen megérintett, megragadott a jézusi evangélium tanítása. Mert épp az Ő tanításának szellemében értettük meg az új idők kihívásait, és munkánkkal, lelkesedésünkkel, odaadásunkkal felvállaltuk egyházközsegeink, egyházunk sorsát – s ezáltal a tökéletesedést. Tudom azt, hogy tehetségünk szerint igazgatjuk, vezetjük azokat, és *csakis* a jót akarjuk!

A tökéletességet életünk, munkánk által még nem értük el. De azt is tudom, hogy nap mint nap igyekszünk közelebb kerülni a kitűzött célhoz.

Persze tudjuk, nem könnyű mindig helytállni, az elvárásoknak megfelelően bizonyítani, példát mutatni. Gondold csak meg, milyen sokfajta csábítás hívogat útközben, hogy megpihenj, hogy félbeszakítsd utadat, mással törődj! Nézd csak az évenkénti beszámolókat, a népesedési mutatót, a keresztelések és temetések aránytalanságait, gondold a pénzügyi nehézségekre, a folyamatos beolvadásra. Gondold el, hányszor emelünk akadályokat emberi hibánkból adódóan. Hányszor beszélünk gyülekezetek építéséről, netán virágzásáról, miközben a belső ellentétek szétmarcangolják energiánkat. Hányszor tudnánk a haladást szolgálni, de inkább az emberi gőg, büszkeség, konokság kerül előtérbe.

Ezek mindennapos gondok, amelyekkel szembe kell néznünk. Mégis, mindezek tudatában nekünk tovább

kell mennünk az úton, hisz közösen és egyéneként feladatunk van! Nem tudhatjuk, mennyit élünk, egyáltalán lesz-e időnk a kitűzött célokat, álmokat megvalósítani. Ezért kell minden nap tovább mennünk, a tökéletesedés útján haladnunk. Egy lépéssel... egy arasznyival... egy kicsivel jobbnak, igazabbnak, becsületesebbnek lenni. S ha szólnunk kell, szerényen mondogassuk az apostollal: „Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már *tökéletes* volnék; hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus.”

Február derekán hatalmas hólepel borította tájainkat. Vasárnap volt. Jómagam is az istentiszteletre készültem. A megszokott templomi cipő helyett a már jól bevált, vastag talpú bakancsot vettem elő. Templomunk a város fölé húzódó domboldal legfelső építménye. A felé vezető út gyermekkorom hosszú szánkópályáját juttatja eszembe. Lelkemet már azzal nyugtattam, hogy a zord időjárás sokakat otthon marasztal. A domboldal alá érve szinte nem hittem a szememnek. Föltekintve időszűdő férfiakat és asszonyokat láttam, amint a térdig érő hóban egyetlen ösvényt vágva lépkednek óvatosan. Csodálatos látvány! „Hála legyen a jó Atyának, erőt adott, és mi itt lehetünk...” – szólt egy nyolcvanhat éves bácsi.

Ezzel az egyetlen gondolattal akartam példázni mondanivalóm lényegét. Íme, bizonyos embereket miként tud „megragadni a Krisztus Jézus”.

Koppándi Benczédi Zoltán

Asszonybeszéd

A „hosszú haj: rövid ész” mondás napjainkban nem túl egyértelmű. Ha azonban valaki azt hallja: *asszonybeszéd* (mellette a „hózzá illő” legyintéssel és szájbiggyesztéssel), akkor nyilvánvaló, hogy miről van szó. Mindenki tudja, bármiről van is szó abban a bizonyos beszédben, nem kell komolyan venni, semmi jelentősége sincs.

Kedves Uraim, vallják be férfiasan, hogy önökkel is megtörtént már efféle. Ha nem is pontosan a szót, de azt a negatív általánosítást, amit az asszonyokkal kapcsolatban összefoglal ez a kifejezés, mondták vagy gondolták.

Cserében én is „asszonyosan” bevallom: igen, velem is előfordult, hogy bizonyos helyzetekben általam megértőnek és bölcsnek vélt legyintéssel és nem igazán hízogó gondolatokkal mondtam ki valakire, hogy – „férfi”.

„Férfi és nő hogyan is érthetnék meg egymást?”

Karinty azért teszi fel ezt a kérdést, mert szerinte mindkettő mást akar, tudniillik a férfit a nőt, a nő meg a férfit. Igen... hogyan is érthetnék meg egymást? Nagyon különbözőek vagyunk.

A téma örök. Válthatják egymást kultúrák, népek, és peregetnek az évezredek az idő homokóráján, semmivel sem lesz könnyebb objektíven beszélni erről sem férfinak, sem nőnek. Mindkét nem hajlamos a túlzásra, általánosításra. Azt azonban minden további nélkül el kell ismerünk, férfiaknak és nőknek egyaránt, hogy minden ember egyedi, megismerhetetlen lény. Tőlünk független okok miatt, Isten akaratából férfinak vagy nőnek születünk. Abban a pillanatban, sőt még *azelőtt*, az anyaméh-

ben, ahol már kiválaszt minket az Úr, életünk egyik fővonala megadatott. Akár nőként, akár férfiként látjuk meg a teremtett világot, a bennünk levő részek összegeként jelenünk meg nemcsak a külső, hanem a belső színpadon is.

A világban a *férfi teremtőelv* és a *női teremtőelv* két világmozgató princípium. Természetesen nem „vegytiszta” állapotban van bennünk ez a két erő, mert hiszen minden férfileleknek van női pólusa, és minden női léleknek van férfipólusa. Talán ebben keresendő a lehetőség, hogy bizony meg is érthetjük egymást. Megérthetjük egymást, mégpedig úgy, hogy közben megtapasztalhatjuk a különbözőségek adta isteni áldást.

A férfi teremtőelv fontosságát próbálom megérteni. Nem bonyolítottam a dolgot, csak egyszerűen arra gondolkodok, milyen lenne a világ férfiak nélkül – és most nem elsősorban az em-

folytatás a 4. oldalon

Vida Rozália

„Asszonybeszéd”

folytatás a 3. oldalról

beri faj fennmaradásának kérdésére gondolok. Nem kell sokat elmélkednem... Borzalmas volna!

Előfordulhat, hogy elmérgesedik a viszony, és bizony nem szép dolgokat gondolunk, mondunk róluk. De kedves lányok, asszonyok, képzeljük el a világot apánk, társunk, fiunk, barátunk, tanárunk nélkül...

A női jelenlét fontosságán elmélkedve, tisztelt Uraim, kérem, képzeljenek el egy nők nélküli világot! Nem akarok hazabeszélni, de egyértelmű, hogy semmi értelme nem lenne az életnek az édesanyák, hitvesek, szeretők, lányok, nővérek nélkül.

Isten a nőt és a férfit *egymás társának* teremtette, Tőle jövő, hihetetlen nagy áldás az, hogy férfiak és nők alkotják az emberiség egészét. De... mint oly sok mindennel, ezzel is visszaéltünk.

Elsőség vagy partnerség?

Az emberiség abban a téveszmében élt – s egy része mindmáig –, hogy a férfi magasabb rendű, és kiosztotta a szerepeket. A férfiuralom több ezer éves önbizalmával osztódtak ki a szerepek. Nem mondok újat, ha emlékeztetem Önöket arra, milyen megalázó vélemény alakult ki a nőkről még a keresztény teológiában is – a páli teológiától kezdve! Sokaknak ez volt természetes, a férfiak életük kiváltságukkal, és a nők önbizalomhiánnyal és passzivitással viselték sorsukat. De voltak olyanok is, akik megelégtették a dolgot.

Aztán felvirradt az „egyenjóság” hajnala, ami sok jót hozott ugyan, de nemcsak azt. A szélsőségesség semmiben sem jó. A modernkori egyenjóság-hajsza elbizonytalanította a férfiakat s a nőket egyaránt. Az egyenlőségi küzdelem rossz vágányra fut, ha nem az általános emberi méltóságért, egyenértékűségért harcol. A nők és a férfiak *egyenlő mértékben* értékesek, de *egyformák* sohasem lesznek!

A nő legyen nő, a férfi legyen férfi! Isten őrizzen minket attól, hogy egyformák akarjunk lenni. Adjunk hálát Istennek, amiért különbözőnek teremtett minket! Egészítsük ki, segít-

sük egymást, ki-ki a maga erősségével a másik gyengeségét. Ne gondolja senki azt, hogy bármelyikünk is értékesebb a másiknál.

Emlékezzünk csak vissza arra, amikor elképzeltük, milyen lenne a világ, ha nem lenne női vagy férfi „fele”. Az Isten végtelen bölcsessége mutatkozik meg ebben is! A nagy egyensúly ebben az erőrendszerben akkor következik be, ha a két pólus kiegészíti egymást. Gondoljunk csak arra, hogy egymásra utaltságunkban mi, nők és férfiak micsoda teremtő boldogsággal tudunk egymásra tálni.

„Jaj annak a betegnek, akit nem nők gyógyítanak, akit ők nem ajándekoznak meg, és jaj annak a szomorúnak, akit nem vidítanak fel ők.” (Lope de Vega) Általában véve sokan egyetértünk a fenti megállapítással, beleértve a férfiak többségét is. A bajban levőknek szükségük van arra, hogy keblére öleljen egy asszony, és erőt adjon abból a csodálatos erőterületéből, amely által életet tud „teremteni”.

Mindannyiunk ősi vágya, hogy édesanyjai szeretetet kapjunk. Elfogadó, mindent megbocsátó, semmit cserébe nem váró, feltétlen anyai szeretetet. Hogy betakarjanak takaróval és szeretetmelegséggel egyaránt. Eledelt adjanak élénk és biztassanak, amikor az élet csatateréről sebesülten térünk haza...

Szóval nyilvánvaló, milyen nagy szükség van az asszonyokra, de abban is nagyon sokan egyetértenek, hogy „maradjanak meg” a férfiak anyjának és feleségének, esetleg nővérének, lányának, vagy kedvesének.

Lelkészek és lelkésznők

Egyházunkban jónéhányan jelen vagyunk lelkésznökként is, de a sajátos női megközelítési módok, „módszerek” még mindig háttérbe szorulnak. A gyakorlat azt mutatja, hogy kökemény férfigolikára alapuló módszerek szerint állapítódik meg az irány, amerre tartunk.

A mindenkori egyházakban a mindenkori Péterek legeltették a nyáját. Karámot készítettek és oda terelték be a juhokat, mert rájöttek, hogy így könnyebb szemmel tartani, hisz

nem kószálhatnak el. Ha valamilyen nem tetszett a karám és kiszökött, visszaterelték dogmák, írott és íratlan törvények juhászkutyáival. Farkasokkal ijesztgették, és a botot jóságosnak mondták. Azért néha elővették a furulyát, és megérintették a lélek húrjait is.

Jöttek azonban olyan Péterek is, akik máshogy akarták a nyáját legeltetni. És jöttek Jánosok és Istvánok, akik szeretetről beszéltek és mártíromságot vállaltak. Mint ahogy Veronikák és Mária is jöttek, akik letörték a verítéket, lezárták a halottak szemét és bebalzsamozták a testét.

Az idő múlásával sok minden változott gondolkodásban és életmódban.

Vannak dolgok, amelyek nem változnak. Ezekhez tartozik az is, hogy az embernek nem csak teste, hanem lelke és szelleme is van. Nemcsak testi, hanem lelki táplálékra is szüksége van. Márpedig az emberek keresik a lehetőségeket, hogy lelki életük megélésére új és még újabb megoldást találjanak. Az egyházi oldalon is komoly munkával folyik a megoldási lehetőségek keresése.

Ne felejtjük el azonban, hogy bármilyen hatalmas is a férfigolika, *Anyaszentegyházról* beszélünk, nem pedig *apaszentegyházról*. Isten-, boldogság-, békesség-, életkereső emberek talán arra várnak, hogy keblére ölelje őket az Anyaszentegyház.

Anyanyelv, anyaország, anyaföld, anyaszentegyház – ezekhez a szavakhoz kapcsolódnak az örök édesanyához tartozó pozitív életérzések.

Az Anyaszentegyház mindenkori gyermekei a hívek. A hívek, akik Isten teremtényei, és lényegében az Ő gyermekei. Úgy, ahogy az édesanyákra rábizza az Úr a gyermekeit, úgy bizza a híveket is az Anyaszentegyházra. Bármilyen legyen is az egyházakhoz fűződő viszonya az embereknek, az Anyaszentegyház fogalmának mélysége megmaradt. A mindenkori hívőknek az Anyaszentegyház lelki-szellemi segítséget kell hogy adjon ahhoz, hogyan éljenek, hogyan kereshetik saját és segíthetik mások boldogságát. Hogy megtalálják a helyes utat Isten és ember felé.

Jézus Atyának mondta Istent, de nála gyönyörűbben nem fejezte ki senki a Teremtőben meglévő másik

princípiumot: a személyválogatás nélküli, a biztonságot adó, feltétlen szeretetben. Jézus olyan Istennel ismert meg minket, akinek igazsága és ítélete is irgalmas, megbocsátó szeretetből fakad.

Az a család, amelyben csak férfi vagy csak női jelenlét van, *csónka család*, sőt még akkor is az, ha valamelyikük háttérbe szorul. Benedek Elek mondta: a gyermeknek azért van két keze, hogy az egyiket az apja, a másikat az anyja fogja. A teljesség csak a kettő egységéből jöhet létre.

Létfontosságú kérdés, hogy az Anyaszentegyházban kik azok, akik Istent és az Isten gyermekét, az embert szolgálják. A kiegyensúlyozottság felé tartunk azért, hogy nő-lelkészek is szolgáljanak Egyházunkban. Jézusi szóhasználattal a tökéletesség felé tartunk. A tökéletesség folyamatában nagyobb teret kell hogy

kapjon a női szemléletmód, világkép, módszer és érték.

Lelkészként sokszor vagyok kénytelen „férfimódszereket” alkalmazni, hiszen még nem állunk teljesen készen az asszonyi erő kihasználására, értékének felismerésére. Ezek a módszerek természetesen nem teljesen idegenek számomra, mint ahogy a férfiak is tudják használni a „női felületet”. Mégis az lenne a természetes, hogy mindannyian azokat a képességeinket, erőinket használjuk, amelyekkel a „legjobbakk vagyunk”.

Biztos vagyok abban, hogy mi, lelkésznők, csakis női mivoltunkon keresztül szűrve tudjuk úgy megélni hivatásunkat, hogy a tőlünk telhető legtöbbet és legjobbat tudjuk kihozni önmagunkból.

Hihetetlenül nagy lehetőség van abban, hogy férfi és női lelkészek szolgáljanak Egyházunkban, csodála-

tos egyensúly jöhet létre. Ez az egyensúly azonban, amelyet a férfi és a nő csak *együtt* tud megvalósítani, még nincs meg. Egyházi életünk egy olyan legénylakáshoz hasonlít, amelynek tulajdonosa eljegyezte magát, de lakásában még nem állandósult az asszonyi jelenlét. A női parfüm illata már ott lebeg, de ez még a lány illata, ígérete – nem asszonyának erőteljes jelenléte.

Nem is olyan régen még elképzelhetetlen lett volna egy asszonyi lelkészi funkcióban egy gyülekezet élén. Most is talán elképzelhetetlen lehet sokak számára, hogy más lehetőségek is vannak, mint amelyeket eddig láttunk és használtunk. Milyen óriási lehetőség van abban, ha a lelkész nő ősi asszonyi ereje és tanulása útján megszerzett tudása összekapcsolódik! Hiszem és vallom: itt még csodák történhetnek!

És nálunk?

Amint arról az *Unitárius Közlöny* 2009/12. számában is hírt adtunk, megrázó adatokat tett közzé Manchin Róbert, a Gallup Europe igazgatója a társadalmi közérzetről. A Gallup WorldPoll reprezentatív mintán, 120 országban tett föl kérdést arról, milyennek látják jövőjüket – pontosabban életüket *öt év múlva* – a világ társadalmi. Romániában nem szervezték meg a felmérés, de a Magyarországra vonatkozó elemzések – és Hankiss Elemér kommentárja – jórészt Erdélyre, illetve a romániai (magyar) lakosságra is jellemző.

Magyarország a felmérés szerint a határozottan borúlátó országok sorába tartozik, csak Zimbabwe „múlja felül” (vagy alul?) a társadalmi jövőpesszimizmusban. Ukrajnában, Lettorszában, Portugáliában 20%, Lengyelországban 10% körül mozog azok aránya, akik nem bíznak a jövőjükben. A kifejezetten pozitív jövőképpel rendelkező országok: Németország (7,5%), Belgium (3,3%), Ausztria (3%), az Egyesült Államok (2,2%), Dánia (0,8%) és Hollandia (0,6%). A derűs jövőt látók világ bajnoka Norvégia, ahol a felnőtt lakoságnak mindössze 0,5%-a látja sötétnek a jövőjét.

A Gallup WorldPoll nemzetközi felmérésének eredményeit olvasva természetesen több kérdés is feltehető az olvasóban. Talán elsősorban az a *méltatlankodó* kérdés: vajon mi oka lehet, hogy a híres-neves társadalomkutató intézet, a Gallup Europe 120 (!) országot átfogó kutatásába nem fért be Románia. De tegyük túl magunkat első felindultságunkon, hisz ez sehova sem vezet.

Ezután a többi kérdés már *magunkat* firtathatja, vagyis a „kimaradtakat”. Technikailag és anyagilag nem

volna könnyű ugyanazt a felmérést romániai reprezentatív mintán elvégezni. De minket, akik épp az *Unitárius Közlöny*t tartjuk kezünkben, nyilván nem hagyhat érintetlenül a kíváncsiság: vajon erdélyi/magyar/unitárius közösségeink miként látják a jövőt? Persze ennek a túl „általános” kérdésnek a körületekintő megválaszolása is rengeteg előkészítéssel, anyagi áldozattal, munkaórával, kérdezőbiztossal jár(na) – de talán nemsokára efféle „egyházközérzeti” eredmények is közkinccsé válhatnak.

Azt viszont minden további nélkül megtehetjük – és meg is tettük –, hogy lelkészek segítségéhez folyamodjunk, olyanokéhoz, akiknek kialakult, többé-kevésbé pontosan megfogalmazható, „rálátó” véleményük lehet a saját egyházközségük jövő-látásáról, az unitáriusok közérzetről. Harminchárom lelkészt megkérdezve (és tizenhattól választ kapva!) hadd vegyük magunknak a bátorságot, hogy az erdélyi unitáriusok jövő-vízíóiról néhány általános, de számszerűségekkel megtámasztott megállapítást tegyünk. A válaszadó lelkészek természetesen mind a hat egyházköröt „képviselek”, városi és rurális környezetet egyaránt.

A kérdést első fokozaton a derű- illetve borúlátás köré koncentráltuk, majd a társadalmi pesszimizmus okait próbáltuk rangsoroltni s a borúlátásra néhány jellemző okot „körülíratni”. Bizalommal tárjuk e korántsem precíz, szociológiailag semmiképp sem mértékadó „felmérés” tanulságait Olvasóink elé. Abban bízunk, hogy bizonyos diagnózisok kimondása – elsősorban a több szem többet lát, több száj többet mond elvén – nem más, mint egy-egy bátor lépés az önismeret, majd az önségítés felé.

folytatás a 6. oldalon

Jakabffy Tamás

És nálunk?

folytatás az 5. oldalról

Lelkeszi vélemények – beszélő számok

- Míg a magyarországi magyarok 34 százaléka borulátó a jövőjét illetően (Gallup WorldPoll), a 16 erdélyi unitárius lelkész összesített becslése szerint a helyi közösségekben magasabbra, 37%-ra rúg a jövőpesszimisták aránya (a legalacsonyabb becslés 5%, a legmagasabb 70%);
- a megkérdezett lelkészek 8:7 (tehát szinte fele-fele) arányban becsülik többségben levőknek a maguk településközösségében a borulátókat (egy megkérdezett egyensúlyosnak véli a két „tábor”);
- Van olyan (a székelyudvarhelyi körhöz tartozó) gyülekezet, amelynek lelkésze 75%-nyi optimista unitáriust becsül, illetve, a másik végleten
- egy marosi egyházköri gyülekezet lelkésze 70%-nyi pesszimistát vél egyházközösségében;
- négy lelkész szerint *sokkal* több az optimista (40% vagy annál több), öt lelkész szerint pedig *sokkal* több (40% vagy több) a borulátó;
- hat lelkész szerint viszonylag nagy (40% vagy annál több) a jövőjükkel szemben közömbösek aránya.

A társadalmi pesszimizmus okainak rangsorolásában

- a munkanélküliség 4 esetben fordul elő 1. helyen (és további 5 esetben a lista első harmadában);
- az általános gazdasági hanyatlás, a szegénység, illetve a létbizonytalanság 7 esetben fordul elő 1. helyen a borulátás kiváltó okaként (és további 6 esetben a lista első harmadában);
- a szociális háló elégtelenségére 5 utalást találunk a listákban;
- további „listavezető” pesszimizmus-motívumok: a hit meggyengülése, a távlattalanságot keltő motivációs alapállások (a határozott életcél hiánya, negatív életfilozófia, személyes érdeklődések hiánya, közömbösség), a közösségek felbomlását követő letargia, az erkölcsi értékváltság, a tudatlanság/kulturálatlanság;
- más, de nem legjellemzőbbnek tartott pesszimizmus-motívumok: ingatag közbiztonság-érzet, közlekedési gondok (elsősorban kis települések viszonylagos elzártsága), egyházi személyek megromlott hitelessége, a hangsúlyos népességfogyás és az ezzel kapcsolatos elszórványosodás, az elöregedést követő elmagányosodás, külföldi munkát vállalók családjainak ziláltsága, elcigányosodás, a politikai élet visszásságai (elsősorban a politikai vezetők megbecsültségének esése), a korrupció, az alkoholizmus mint erkölcsi bomlással járó népbetegség, a személyközi kapcsolatok fellazulása és az elidegenedés, az emberi tűrőképességet többszörösen meghaladó napi stresszhatások, a besűgői „rendszer” új formában való feléledése stb.

Kommentárok

- Egy, a székelyudvarhelyi körhöz tartozó egyházközség lelkésze írja:
A pesszimizmus megnyilvánulásai generációfüggők. Kü-

lönöző változatok vannak: 1) A magukra maradt *öregéknél* a „bárcsak már magához venne az Isten” kifakadások. 2) A *középkorúaknál* a hirtelen beálló betegség, valamint a munkahely elvesztése miatti aggodalom táplálja a pesszimizmust. 3) Az *ifjúság* az alacsony bérektől van megbokrosodva. „Bezzeg külföldön...” – mondják, és sokan el is mennek a most divatos rabszolgamunkákra évente néhány hónapot Nyugatra. Azt azonban beismerik, hogy amit ott megcsinálnak, itthon nem tennék meg.

- A háromszék-felsőfehéri egyházkör egyik lelkésze így elemez:

Az emberek elveszítették a különböző értékátörökítő intézményekbe vetett hitüket. Iskola, egyház, egészségügy, politikum – nem képesek hitelesen közvetíteni azokat a hagyományos értékeket (tudás, hit, szolidaritás, egészség, tisztesség, munka, család), amelyek alapjai lehetnének egy boldog társadalomnak. Nem bíznak abban, hogy személyesen tehetnek valamit; felelősek személyes boldogságuk és boldogulásuk érdekében. Nagyon kevesen kreatívak, kezdeményezők életvitelükben.

- Egy, a székelykeresztúri körhöz tartozó faluközösség lelkésze az egyházi jelenlétben és részvételben mutatózó fogyatkozásokkal példázza az igen negatív közszellemet:

A legjellemzőbb pesszimizmus-okokat akár egyazon kategóriába is sorolhatnám s ezt *közösségi depresszió*nak nevezném. Az egyházközség csaknem egészére, az 50% közömbösré és a 30% pesszimistára egyformán jellemző a közösségi alkalmaktól, tevékenységektől való távolmaradás, az istentiszteletektől, az úrvacsorától, a nőszövetségi találkozóktól, az ifjúsági egyesület programjaitól, a közmunkától, az adakozástól való idegenkedés vagy attól való teljes elfordulás.

- A marosi egyházköri gyülekezet egyik lelkészi vélekedés:

A „bús magyarok” érzelmevilágát még ma is az ártalmas kelet-európai mentalitás, a vesztes-tudat itatja át. Vesztesek az 1989 óta megkeseredettek, és azok is, akik az utóbbi egy-két évben váltak még reménytelenebbül vesztesekké.

- De olyan lelkész is van, aki a műveletlenséget, az általános minőségi csökkenést teszi szóvá (székelykeresztúri egyházkör). Az illető faluban – mint mondja – erősen megcsappant az értelmesen és pozitívan gondolkodó emberek száma.

Közülük sokan városra vagy külföldre mentek, a megmaradt közösségek így „felhígultak”. A régi példát és tartást mutató öregjeink idősek, vagy már elhaltak. Az emberek összefogásra nem hajlandóak, mindenki magán akar segíteni, de a falvaink zárt rendszere megmaradt, külső kezdeményezést, segítséget sem képesek elfogadni.

- A háromszék-felsőfehéri egyházkör egyik városából pedig:

A közömbösség a legjellemzőbb. A közösség életében eltelt majdnem két évtized, amely idő alatt megszokták a „semmittevést”. Az egyházközségi élet kimerült a templomlátogatásban, s az is csupán néhányaknak. Egyszerűbb semmit sem tenni, mert azzal nem jár munka, még kevésbé felelősség.

Dimény József hét éve szolgál az alsófelsőszentmihályi unitárius gyülekezetben. A lelkészek szabadnapján, egy ráérőbb hétfő reggelen az elmúlt hét esztendőről, a papi hétköznapokról, a közösségi életről beszélgettünk.

Össze kell tudni békíteni az embereket

Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkészrel Sándor Krisztina beszélget

Hogyan mutatná be a gyülekezetet?

Az alsófelsőszentmihályi unitárius egyházközségbe 2003 augusztusában kerültem. Nehéz helyzetben vettem át harmadik szolgálati helyemet. Elsőként össze kellett szedni a gyülekezetet. A meglévő tapasztalatom alapján az akkori egyházközségi vezetőséggel egy jó tevékenységsorozatot indítottunk be, amely azóta is zajlik. A vasárnapi istentiszteleteken kívül rendszeresen tartunk különböző összejöveteleket, nőszövetségi, ifjúsági egyleti tevékenységek zajlanak, bár ez utóbbi főként a nyári időszakban működik, amikor a kollégista és egyetemista diákok hazakerülnek Kolozsvárról.

A téli időszakban a mezőgazdasággal foglalkozó falusi emberek nagy része szabadabb. Ebben az időszakban tartjuk a farsangi összejövetelünket, szeretetvendégségeket, teaesteket, havonta egy alkalommal mindig szervezünk valamit ebben az időszakban. A lényeg, hogy a közösségi élet ne csak a templomlátogatásra korlátozódjék, hanem más tevékenységekre is kiterjedjen.

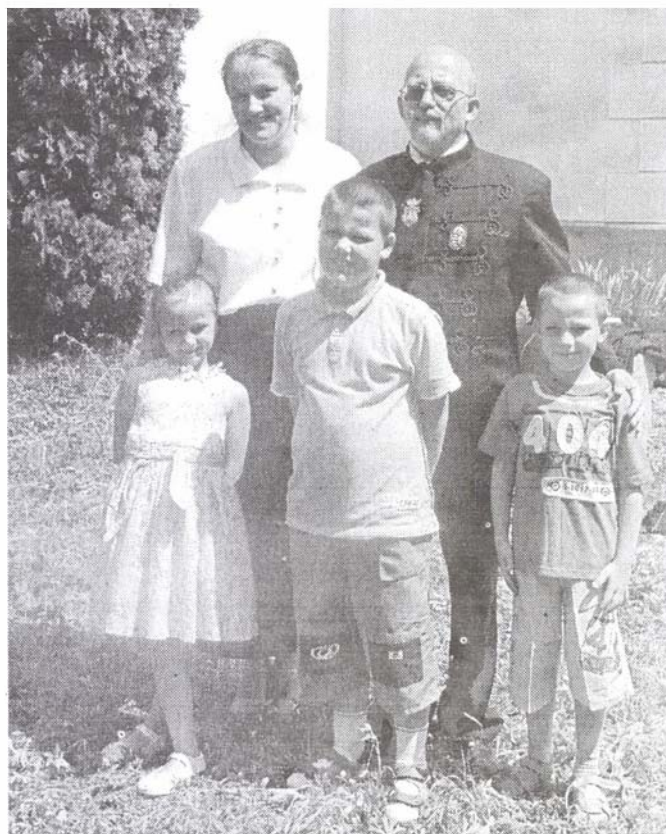
Az elmúlt években sikerült a helyi önkormányzattal jó kapcsolatot kialakítani. A közösségért számtalan eseményt együtt szerveztünk. Úgy gondolom, egy közösségben akkor lehet jó munkát végezni, ha összhang van a vezetők között. Itt 2004-től van magyar polgármester. Közös megegyezés alapján a teljes magyar közösség támogatta őt. A lakosság 27%-a magyar, és azt hiszem, hogy a környéken és Kolozs megyében is különleges helyzet ez, hogy magyar polgármestere van a falunak. Ez azt is jelenti, hogy a választók elsődlegesen az embert látták benne, nem a pártot vagy a nemzetiséget.

Mekkora a gyülekezet? Hány szertartást végeztek a múlt évben?

Jelenleg 460 lelket számlál a gyülekezet, tavaly három esketés, három keresztelés és hat temetés volt az unitárius egyházközségben. A magyar lakosság felekezeti megoszlása a faluban így fest: van kb. 550 református és 70–80 római katolikus.

Az év eleje a legtöbb egyházközségben hagyományosan családlátogatással kezdődik. Ezalatt elég sok tapasztalatot gyűjthet a lelkész – és a családok is. Milyen hangulatot tapasztal?

A gyülekezet tagjai igénylik a családlátogatást és minden év elején várják is. Azt szoktam mondani, hogy egy ilyen családlátogatási időszak után én leszek a leginformáltabb ember a faluban. Valóban: a közösség dolgait nagyon jól meg lehet érezni e látogatás-sorozat révén. Gyakran elég néhány szót váltani a családtagokkal a sa-

ját otthonukban, s rögtön látja az ember, hogy milyen problémái vannak az adott családnak.

Azt tapasztalom, hogy az emberekben – nem kimondottan a gazdasági válság miatt! – félelem él. A jelen és a jövőben ebben a helyzetben meglehetősen bizonytalan, a munkahelyek megtartása és keresése elég nagy problémát jelent. A mezőgazdasággal foglalkozó családok egyre nehezebben értékesítik terményeiket. Folyamatos gond a „hogyan tovább”. A multinacionális cégek bejövetele következtében a városi lakosság kezdett átszokni a nagyáruházakban való vásárlásra, a falusiaknak pedig egyre nehezebb lesz értékesíteni, egyrészt mert nincsenek ráállva, és nem sikerült megvalósítani, hogy nagyobb tételben tudjanak termelni, s a kis parcellákon történő termelés nem jövedelmező. Ezek mellett természetesen az emberek lelki problémái is előkerülnek. Köztük kiemelném azt, hogy például a szülők nagyon nehezen tudják elviselni és feldolgozni gyermekeik válását.

Két vasárnap között hogyan zajlanak a hétköznapok a lelkési családban?

Az idétől megváltozott a családi helyzetünk. Három gyermekünk van. Artúr negyedik osztályos, az ikrek pedig – Zalán és Izabella – az ősszel kezdték az első osztályt. A nagyobbik fiunk már tavaly ősztől a Montessori iskolába járt Kolozsváron. A hétköznapjaink így zajlanak: hétfőtől péntekig a feleségem Kolozsváron van a gyermekekkel. Hétfő a lelkész pihenőnapja, a szabadnapom, ilyenkor én is Kolozsváron vagyok. Általában kedd reggel megyek Alsófelsőszentmihályra, ott keddtől csütörtökig végzem a munkámat a közösségben, és csütörtök délután vagy pénteken jövök Kolozsvárra a családért.

folytatás a 8. oldalon

Össze kell tudni békíteni...

folytatás a 7. oldalról

Pénteken együtt megyünk ki Szentmihályra, s hétvégén együtt zajlik az élet. Mivel apósomék velünk laknak, valaki mindig van otthon. Ez a hívek szempontjából fontos, hiszen rendszeresen bejönnek a lelkeszi hivatalba, különböző egyházközségi ügyekben.

Alsófelsőszentmihály is sokféle változáson ment át az utóbbi években. Torda közelsége biztosan befolyásolja a közösség életét. Nyilvánvaló, hogy a templomhoz és az egyházhöz való viszonyulásukban is változások következhetnek be. Hogyan látja?

Az elmúlt közvetlen időszakban nem történt drasztikus változás Szentmihály életében. Az a réteg, amely eddig is bekapcsolódott az egyházközség életébe, a templomlátogatásba, most is jelen van. Közösségi vezetőként úgy látom, hogy folyamatos tevékenységek kellenek. Nem mindig kimondottan újak, hanem olyanok, amelyek megmozgatják és érdeklik a gyülekezetet. Mi például minden évben szervezünk egy kirándulást. Az elmúlt években egyre messzebbre merészkedtünk. Ópusztaszer, aztán Eger és Miskolc környéke után megnéztük a két fővárost, Budapestet és Bécsset. Az idén Rómába készülünk. Utazásaink célpontját közös elhatározással határozzuk meg. Hasonló sikerrel szerveztük meg

az idősek vasárnapját, ahol a községben élő nyugdíjas tanítókat külön köszöntöttük. Ez a kezdeményezés kedvező visszhangra talált.

Miután Szentmihályra kerültem, a feleségemmel együtt elkezdtünk énekelni a kórusban. Felkérésükre elvállaltam a kóruselnöki tisztséget, miután az elődöm hirtelen meghalt. A kórus tevékenysége nagyon áldásos a közösség életére. A heti rendszeres próbák során a kórustagokkal jó kapcsolatunk alakult ki. Az együtt éneklés öröme ezt szintén elősegíti. Szabó Zsombor a karnagyunk, szakképzett zenetanár, református kántor, neki köszönhetően valóban szép összhangban énekel a kórus.

Tehát napjainkban a lelkes jó közösség-szervező kell hogy legyen és... Hogyan folytatná a mondatot?

A lelkes nagyon nagy emberismerettel kell hogy rendelkezzen, és kell lennie benne nagyfokú alázatnak is. A közösség szervezésén túl a konfliktuskezelő képesség is fontos. Adott helyzetben tudnia kell, mikor kell hallgatni, és mikor kell beszélni. Össze kell tudnia békíteni az embereket. Attól lesz valaki jó közösségi vezető, ha mindezekhez van valami érzéke. Ehhez még kell bátorság, az akarat arra, hogy békesség legyen. Nagyon könnyű ellenségeskedést szítani egy vezetőnek. A jó vezető a közösség érdekét nézi, azt, ami előbbre viszi mindannyiuk életét.

Gondviselés

Világhálós rádió kisbabáknak és kismamáknak

Az egész úgy kezdődött, hogy 2007-ben megszületett két iker kisfiúnk, akik életük első napjaiban, heteiben elég nehezen viselték „árnyékvilágunk” képeit és hangjait. Lázadásuknak szinte folyamatos sírással adtak hangot, amely – tudja, aki érti – olyan, hogy az ember nem képes megszokni. Ott kering az agy-

ban a hang, és hallatán az ösztön azt dübörgi: „vedd fel őt, talán éhes, esetleg beteg, veszélyben van”. Úgy tűnt, hogy az egyedüli, ami némileg megnyugtatja őket: a gyermekzene, amely akkoriban viszonylag kis mennyiségben volt a birtokunkban, számítógépünkön tárolva. Egy idő után aztán – a kor szelleméhez híven – a világhálón próbáltunk zenét keresni fiainknak. Ám a keresésünk hamar

abbamaradt, ugyanis kiderült, hogy a nagy, széles világhálón nincs olyan oldal, ahonnan folyamatosan szól a gyermekzene. Mindenhol kattintgatni, meg várni kell, két gyermekkel viszont a percnkénti kattogtatás nem megoldás. Így fogalmazódott meg bennünk az elhatározás: indítsunk el egy, a világhálón elérhető, jó minőségű zenét és meséket folyamatosan sugárzó rádiót. Aztán a képzetünk messze szaladt, és idővel, már olyan interaktív honlapról álmodoztunk, amelyen a kismamák és kispapák tanácsokat kérhetnek és találhatnak, megoszthatják élményeiket, feltölthetik fényképeiket, vásárolhatnak és eladhatnak ruhákat, játékokat, ahol az őket érdeklő rendezvényekről, tevékenységekről hírt szerezhetnek. Röviden: olyan honlapot álmodtunk, mely segíti a kezdő szülőt a gyermeknevelésben.

Ötletünket felkarolta a Gondviselés Segélyszervezet, amely – részben a Szülőföld Alaptól elnyert pályázati támogatásból, részben saját költségvetéséből – anyagi alapot biztosított a rádió beindításához és vállalta a további működtetési költségeket. Mun-

kánkban nagy segítségünkre van a Kolozsváron is tevékenykedő Életfa Családsegítő Egyesület, amely szakmai tanácsokkal és műsorszerkesztéssel is segít minket. Azóta eltelt közel két év, és lassan – talán túlságosan lassan, de – meglett a honlap, amely a www.babaradio.ro névre hallgat, megvan a megfelelő felszerelés és megvannak a műsorokat vezető szakemberek, az orvos, a pszichológus, a jogász, a tapasztalattal rendelkező szülő. Egyelőre folyamatosan szól a zene a babáknak, a mamáknak és az apukáknak, de hamarosan élő, illetve szerkesztett műsorok is hallhatóak lesznek. A honlapra pedig fel lehet tölteni gyermekeink képeit, aranymondásait, meg lehet osztani kérdéseinket, illetve tanácsokat lehet adni azoknak, akik csak most szokják a gyermekáldás gyönyöreit és nehézségeit.

És még valami... Ez a honlap akkor válik élővé, célját akkor éri el, ha minél több szülő vesz részt a szerkesztésében, bővítésében, illetve az oldalon keresztül történő párbeszédben. Éppen ezért, ha lehetőségünk van rá, népszerűsítsük a Babarádiót!

Juttassuk el a hírt minél több fiatal szülőhöz, hogy ők is váljanak részeseivé ennek a közös tevékenységnek, és így a Babarádió elérhesse a célját. (Rácz Mária)

A Gondviselés Segélyszervezet mecénás programjának „első felvonása”

Az Erdélyi Unitárius Egyház segélyszervezetének egyik célja a tehetséges, de szociálisan hátrányos helyzetű diákok támogatása. E cél szolgálatában a Gondviselés Segélyszervezet a *mecénás program* keretében a múlt év nyarán ösztöndíj-pályázatot hirdetett V–XII. osztályos diákok számára. Pályázási feltételként, majd elbírálási szempontként a következő tényezők voltak az irányadók: szociális helyzet, tehetség, tanulmányi eredmények, a közösségi életben való részvétel. A pályázat meghirdetésével és lebonyolításával párhuzamosan a segélyszervezet vezetősége mecénásokat keresett, akik vállalták egy-egy nyertes pályázó egyszeri ösztöndíját (500 lej évente). Az eddigi felajánlások száma elérte a tízet. Mecénásaink magánszemélyek, egyházi tisztségviselők, egyházközségek vagy cégek.

Pályázati felhívásunkra összesen 69 diák nyújtott be formailag helytálló pályázatot, amelyeket a segélyszervezetünk ösztöndíj-bizottsága véleményezett. Az eddigi felajánlásokat a segélyszervezet saját költségvetéséből megdupláztuk, így összesen 19 diákot részesítettünk ösztöndíjban. A nyertes pályázók mellé mentorokat kértünk fel, akik figyelemmel

kísérik az illető diákok életpályáját, esetenként szakmai és erkölcsi tanácsadással segítik fejlődésüket, és minderről természetesen tájékoztatják a segélyszervezet illetékes mun-

katársait – akárcsak a mecénásokat.

A következő pályázati kiírás ez év nyarára várható. Addig is köszönjük támogatóink bizalmát és a pályázók érdeklődését! (Szabó László)

Unitárius jelenlét Bolyai János jelfája avatóján

Fogcsikorgató hidegben több mint háromszázan gyülekeztek január 27-én a marosvásárhelyi református temetőben Bolyai János matematikus-zseni halálának 150. évfordulóján az eredeti sírhelynél tartott kopjafa-avató. Az emlékoszlop megálmódója a Marosvásárhelyen élő, magyarsárosi származású, unitárius vallású Bandi Árpád nyugalmazott matematikatanár.

Korabeli feljegyzés alapján tudható, hogy Bolyai Jánost 1860. január 27-én bekövetkezett halála után mindössze a temető lelkész, két marosvásárhelyi polgár és két osztrák katona kísérte utolsó földi útjára – ez utóbbiak csupán katonai kötelességnek tettek eleget, hisz az elhunyt nyugalmazott kapitányi rangot viselt.

A kopjafa-avató ünnepségen unitárius papi áldáskérés is elhangzott a marosvásárhelyi Bolyai téri gyülekezet lelkésze, Nagy László részéről. Varga M. Sándor nyárádszentmárton–csikfalvi lelkész is fontosnak tartotta, hogy jelen legyen az emlékhely-avató szertartáson. Verset mondott az iklandi származású, unitárius Kilyén Ilka színművésznő. Majd a Soli Deo Gloria Ökumenikus Vegyeskar énekelt a jelfánál. „Áldás és béke szálljon e népre” – csendült fel csillogó intonációval a kórus első éneke, majd Hajdó Károly karnagy Wass Albert versére írt *Gyökér, az megmarad* című kórusműve emelte az ünnepi szertartás fényét.

Az avató ünnepségre több hazai megyéből és Magyarországról is érkeztek tanárok, Bolyai-kutatók. A felszólalásokat követően közel hatvan koszorút helyeztek el a kopjafa talapzatánál. Öröndetes, hogy a Bolyaiak városaként is ismert Marosvásárhelyen még egy Bolyai emlékhely létesült, ahol kegyeletteljes tisztelegéssel lehet ezentúl ápolni a nagy matematikus szellemét. Öröndetes, hogy ehhez az unitáriusok is példásan hozzájárultak! A szóban forgó kopjafa elkészítésénél ugyanis lelkesen dolgoztak, faragtak azok a fiatalok, akik a néhai neves iparművész, néprajzkutató, a magyarsárosi származású, unitárius Bandi Dezsőről elnevezett faragókörben is tevékenyek. (Pálffy Tamás Szabolcs)

Templomi szépségek nyomában – 2.

Egy öreg néni minden istentiszteletre elmegy. Megszokott helye van a padosok között, sohasem késik, táskájában minden elő van készítve: az énekeskönyv, a szemüveg, a perselybevaló... A nénike egy napon azonban hiába nyomkodja a templom hatalmas ajtajának kovácsoltvas kilincsét, nem nyílik. Görnyedt hátát némileg kiegyenesítve felnéz és meglátja a feliratot: „Isten nincs itthon, kérem, keresse KINT.” Az öreg néni megfordul és meglátja a templom előtti virágokat, meghallja a templom melletti gesztenyefán fészkelő madarak éne-

két, észreveszi az utca sokszínűségét, és az emberek más-ságában rejlő szépségeket... Ekkor döbben rá arra, hogy Isten mindvégig *kint is* volt, az ezerszínű világban és történéseiben.

Így szól egy régen hallott történet, amely manapság kifordítva érdekes. A *kint* rohanó emberekkel kellene „megízleltetni” a templomokban *bent* levő gazdagságot! Az Istenhez vezető út sokszor embereken, gondolatokon keresztül vezet. A templom akkor sugározza, hogy benne lakozik az élő Isten, amikor otthonának érzi azt egy lelkes, aktív emberi közösség. Amikor az egyének Istenhez, de embertársukhoz is barátként, akár családtagként viszonyulnak.

folytatás a 10. oldalon

Kocsis Tünde

Templomi szépségek nyomában

folytatás a 9. oldalról

Nincs szándékomban felsorolni azt a sokféle hangulatot, ritust, szokást, hitelvi és viszonyulásbeli különbséget, amit nyolc felekezet templomainak egy-egy istentiszteletén tapasztaltam. Egyetlen vállalható gesztusom: személyes benyomásaim egy részét úgy az olvasó elé tárni, ahogy engem megérintettek.

Az ortodox és görög katolikus istentisztelet nyomatékoltatta bennem azt a sejtésemet, hogy a közvetlen közlemben élő románok vallását, világnézetét, kultúráját

– s így őket magukat is – nagyon felszínesen ismerem. Templomaik mellett naponta elsétálok, és közönyömmel legtöbbet én veszítek.

Gyönyörű faragott kapu fogadott. A pap kijött az álló nép közé, és tömjénezett. Szép, ahogy a füstölőt lógatja, és a légcsővön behatoló füst enyhén bódítani kezd. Egyesek a lelkész ruháját érintették, ez régi szokás lehet. A templomban végig elég nagy járkálás volt, azt hittem, túl korán érkeztem, s furcsamód a szertartás végét sem tudtam pontosan behatárolni. Aki újonnan bejött, előrement az ikonhoz és megcsókolta. Hangszeres kíséret nélküli kórus, majd egy nő énekelt lenyűgöző módon: zenei haj-

Nagyvilág

Nyolcmilliárd: kritikus szám Ha nem sikerül nyolcmilliárd körül visszafordítani a világ népességének növekedését, akkor a Föld az aktuális környezeti válságoktól (felmelegedés, az ivóvízkincs és a termőtalaj elszennyeződése stb.) függetlenül is pusztulásra van ítélve – állítja legújabb filmjében Sir David Attenborough. A nemrég elkészült film (*How many people can live on planet earth?* – Hány ember élhet a Földön?) a túlnépesedés tudományos tényével és következményeivel szembeállítja. Attenborough most a saját eszközeivel indul harcba azért, hogy a népességszabályozás – vallási és ideológiai gátakat áttörve – felkerüljön a világpolitika napirendjére. Ennek legfőbb akadályát ma az egyházak (a születésszabályozással kapcsolatos konzervatív nézetek révén), és a vallást a saját céljaikra használó politikai csoportok jelentik. (NOL / Hargitai Miklós)

Az istenrészecskék nyomában Újraindítják a napokban a világ legnagyobb részecskegyorsítóját, az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet (CERN) nagy hadronütköztetőjét. A világ eddigi legkomplexebb berendezése az ősrobbanás után röviddel – 13,7 milliárd évvel ezelőtt – uralkodó állapotokat hivatott újraalkotni. A berendezés Genf közelében, a francia-svájci határon egy 27 kilométeres alagútban található. A berendezés segítségével a fényhez közeli sebességre gyorsítanak fel, majd ütköztetnek egymással protonnyalábokat. Ennek során új elemi részecskék jönnek létre, amelyeknek tanulmányozásával az anyag tulajdonságait és a világegyetem keletkezésének titkait remélik megfejteni a fizikusok. A kutatók az univerzum 96%-át kitöltő „sötét anyag” és „sötét energia” természetét szeretnék megismerni, ám a legfőbb céljuk megtalálni az úgynevezett Higgs-bozont, amelyet a kozmológiai tolvajnyelvben „istenrészecskének” is neveznek. Peter Higgs skót fizikus 1964-ben jósolta meg a létét egy olyan részecskének, amely képes tömeget adni más részecskéknek, és feltételezése szerint végső soron lehetővé tette az univerzum létrejöttét. (MTI)

A pápa a repülésről XVI. Benedek felfogása szerint a repülés nagy horderejű változásokat hozott az istenkeresésben és a modern evangelizációban is. Az utóbbi években a repülőter „a világ tükré” lett, az emberiség keresztjezési pontja, hiszen különböző nemzetiségek, kultúrák és vallások találkoznak rajtuk. Menekültek és emigránsok lakóhelyévé vált, akik félelmek és remények között próbálják itt átvészelni a vészterhes időszakot. Gyerekek és idősek, betegek és mozgássérültek fordulnak meg itt, akik különleges bánásmódot és figyelmet igényelnek. Új pasztorációs lehetőségek nyílnak meg így a repülőtereken. (Vatikáni Rádió/Magyar Kurír)

Gyökössy Endre: Hogyan böjtöljünk a modern világban? „Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni. Mi a feladat, a »leckén« a halk és szelíd szó meghallása érdekében? Mondjuk: egy héten legalább egy nap ne nyissuk ki a rádiót, televíziót, ne olvassuk el az újságok szomorú, riasztó, keserves, rossz híreit – az anti-evangéliumot, az ellenörömhírt –, amelyek bajokról, háborúkról, gyilkosságokról, sikkasztásokról, gazdasági és hatalmi küzdelmekről szólnak; ehelyett csöndesedjünk el. Tudom, nem kevesen vannak, akik azt mondanák erre, hogy ez szinte képtelenség. Ennél sokkal egyszerűbb egy héten egyszer a gyomrot megböjtöltetni – és ez így is van. Nekünk azonban fontos ezt a fajta böjtöt gyakorolnunk. Csak így, szemünket-fülünket böjtöltetve tudunk olykor-olykor lényünk alaphangjára hangolódni, hogy így megtudjuk, mi rejlik bennünk. Mit mond a csönd; Miről, kiről beszél lényünk mélye? Békés, tiszta hangok, képek jönnek-e elő, vagy zavaros, nyugtalanító, elintézésre váróak? Vagy éppenséggel a nagy semmi?” (www.evangelikus.hu)

• összeállította KBZ •

lításokkal, átéléssel, mégis egyszerűen és tisztán. A pap kinyilatkoztatásszerűen prédikált, és konzervatíván, elutasítóan viszonyult a mai világhoz, de élvezhetővé tette beszédét hétköznapi történetekkel. „Mindenkinek imádkozik: aki káromkodik, az is. Azt mondja: az Isten verjen meg! Tehát azt *kéri*, hogy az Isten verje meg...” – mondta. A prédikáció után sokan előrementek a paphoz gyertyával a kezükben – gondolom –, hogy személyes áldást kapjanak. Fontos tehát a testiség: a közvetlen közelség, de a képiség, és a hang is. Minden, ami „odaadás”. Tetszett a liturgiában egy pont, amikor énekelnek, és a pap közben félhangosan imádkozik – egy ilyen pillanat a katolikusoknál is van. Mintha a kettő erősítené egymást és titkosítaná tenné az Istennel beszélőt. A szertartás közben érdekes volt nézni a sokszor keresztet vető tömeget. Talán érdemes lett volna megszámolnom: az istentisztelet alatt egy személy körülbelül hányszor vet keresztet. Gyakran gyorsan végezték a hitvallásnak e gesztusát, de egy öreg néni nagyon lassan, már-már meditatív módon tette. Meglepett, amikor előttem egy nagyon kiöltözött, középkorú és mellette egy öreg nő letérdelt a földre, míg közelükben mások – fiatalabbak – nem tették. A görög katolikusoknál egy-egy férfi várt a kijáratnál, az egyik hatalmas lábost fogott, tele kenyérröpkével. Kicsit egymásra csodálkoztunk.

Az újabb keletű egyházak istentiszteletei is számos meglepetéssel szolgáltak. A Jehova tanúinál az istentiszteletet élő bibliárához hasonlított. A körülbelül százas létszámú gyülekezetben felváltva szólalt fel két-három, aznapra kijelölt szónok. Az *Örtorony*ből ők olvassák fel a mondatokat és visszakérdezik a jelenlevőktől az elhangzottakat. A jelentkezők és válaszolók között 5 évestől 99 évesig mindenki aktív, a szónok nevének szólítja őket. Ritkán kisebb beszélgetés is kialakul. Mindenkinek a kezében, ölében az *Örtorony*, a *Biblia* és az énekeskönyv. Csak úgy sercegnék a lapok a buzgó kereséstől. Ha nem a közösséghez tartozó unokatestvéremmel mentem volna oda, lehet, hogy utána, mint újat és idegent, szépen és finoman megkönyékeztek volna... Utólag visszagondolva az lett volna ám igazi kihívás: érvekkel kitarítani hitem szilárdságában! Majd legközelebb!

Marosvásárhely egyetlen magyar baptista templomának istentiszteletéről önhibámon kívül késtem el, ugyanis éppen hálaadó ünnepség volt, és a kiírtnál két órával hamarabb megkezdődött. A hálaadás nagy gyülekezeti ebéddel kezdődött – erről maradtam le. De hátra volt még egy prédikátor beszéde. A bácsi mindenféléről beszélt: Istenről, a Bárányról, magáról. Kiemelte a személyes bizonyágtétel fontosságát. S hogy elégedettek, hálásak legyünk – s adakozzunk. Az ima viszont érdekes volt: a közösségből imádkozhatott, aki csak akart – hangosan. És mindig együtt nangosan válaszoltak rá: amen! A pap beszéde után is. A közös éneklés után bárki jelentkezhetett és hirdethetett. Sok család volt, kicsiktől öregekig, és egy nagy család: a gyülekezet. A pulpitus előtt az úrasztala tele volt őszi gyümölcsökkel és dísznövényekkel. A gyerekek tiszte – hirdették a végén – megenni a gyümölcsöket. „Finom” szokás.

Az egyik legnagyobb meglepetést a román pünkösdistáknál éltem meg. Egy nagy csarnok tárult elém tele

kék székekkel, a kis pódiumszínpadon is körbe állított székek, elől, középen pulpitus. Felül, a bemélyített falüregben nagy betűkkel: *Isus lumina lumii* [Jézus a világ világossága]. Zenével kezdtek, a szöveg falra vetült, mint ahogy már egyes katolikus templomokban is. Nagyon könnyű és dallamos vallásos énekek voltak. A zenéhez a kíséretet egy gitáros fiú és egy szintetizátoros férfi biztosította. Viszonylag sokat énekeltek, elég gyakran felállva. De nem táncoltak. Egy bácsi vezette az egészet, először is a Bibliából olvasott, udvariasan megvárva, hogy a hívek is kikeressék az igeverset. Egy mondatot mondott róla, majd imádságra hívta a jelenlevőket. Imagyakorlatuk borzongató és lenyűgöző volt. Egyszerre mindenki elkezdett hangosan imádkozni. A közösségben az egyéni ima hangja csendesen indult, de erősödött, egyesek már majdnem ordítottak, aztán csendesedtek, s mindenki mintegy néma vezényszóra elhallgatott. Kiment egy másik személy, és nagy lendülettel szónokolni kezdett az új befogadásának fontosságáról, amihez állandó felkészültség, s a templomban mindig isteni hangulat, szent lélek kell, mert bármikor bejöhet egy új – és megtérhet. Megint imádkoztunk, annyi különbséggel, hogy most mindenki letérdelt. Utólagos nagy meglepetésemre én is gépiesen letérdeltem, noha a katolikus templomokban is csak egyszer bátorkodtam félve, lopva kipróbálni e számomra szokatlan „fejhajtást”. Énekelünk még, talán hogy oldódjék az erőteljes imák utáni fojtó légkör. Majd kiment egy lány a közösségből és elmondott kívülről – de néha lapjába lesve – egy istenes verset. Két nő követte, s végül egy férfi. Ők szépen énekeltek. Ezek után megkérdezte a „szertartásmester”, hogy milyen betegekről tudnak, akiknek szükségük volna imára, és akkor a közösségből X. Y. elmondta, hogy Ilie bátyja ilyen és ilyen betegség miatt a kórházban van. Felírták és kivetítették a falra a nevüket, a betegeket, a szegényeket, rászorulókat, akikért imádkozni kell. És mindenki állva el is kezdett imádkozni értük. Figyeltem egy embert, nagy hangerővel beszélt és nagyokat gesztikulált, gesztusai ki is lendítették olykor egyensúlyából, talpán ingott előre-hátra. Távolról is kísérteties erők, energiák törtek fel belőle. Előttem egy fiatal lány imádkozás közben sírt. A közös, hangos imáknak fizikailag is érezhető, intenzív hatása volt.

Egy harmadik szónok félórán keresztül össze-vissza idézett a Bibliából, néha elváltoztatott sirós hangon beszélt. Az előcsarnokban egy férfi várt két folyóirattal és egy Bibliával. Nem fogadtam el. Elég volt, amit kaptam: élő és erős hitű embereket láttam, összetartó közösséget és egyénre szabott figyelmet, tiszteletet – például a megnyílvánulási lehetőségek által is.

Már csak unitárius istentiszteletek maradtak, de azokról benyomásomat sejtelmesen hadd hallgassam el – személyes érintettségem folytán.

Céлом az összes marosvásárhelyi templom meglátogatása volt, s bár nem a mennyiség a fontos, az egyéni feladat számomra továbbra is áll! Már csak a templom épületének megtalálása is olykor egyfajta zárandoklat, a templomok működési rendjének kifürkészése pedig olykor fejtörés – mivel hogy nincs... –, de ha minden megvan és működik, akkor meglepetések sorozata ér, és öröm Istennel lenni a sokszínű egységben.

Találkozás Cseke Péterrel

Lakatos Gyula nyugalmazott unitárius lelkész azzal kezdi Recsenyéd falumonográfiáját, hogy veszélyes dolog „bolygatni” a kutyáról szóló történetet, hisz van, aki úgy tartja, hogy a megrekedt kutya nem is recsenyédi, hanem szentpáli volt. Eppen ezért jobb, ha nem boncolgatjuk, mert odalesz a falu egyetlen nevezetessége is: a kutya-történet. Ám amint az az elmúlt napokban is bizonyosságot nyert, nemcsak a megrekedt kutyáról szóló anekdota kapcsán tartják számon kis falunkat. Van nekünk egy írónk, egyetemi tanárunk: Cseke Péter.

Öröm volt és megtiszteltetés, hogy 65. születésnapja alkalmából itthon, a szülőfalujában köszönthettük. Tetük ezt nagy írónk, Tamási Áron gondolatával „az ember lelke mélyén örökké oda való, ahol született.” Hisszük, hogy ekként éli meg ő is a szülőföldhöz való tartozást, hiszen erről beszél egész élete, munkássága, könyvei. Reméljük, hogy gondolatban, képzeletben sokszor bejárja a szülőfalu utcáit, a gyermekkori játszóhelyeket, s Váci Mihállyal így mondja ő is: „gyalog szerettem volna jönni... gyalog menni az utcán végig / tornácokon ülni, mint régen, hogy mindenki arcomba nézzen, / s mondják: semmit sem változott.” Akik ott voltunk, nagy tisztelettel néztünk rá, ízlelgettük személyiségének vonásait, emberi, írói, tanári nagyságát. Időseink, az egykori iskola- és játszótársak bizonyára ismételték a költő szá-

Január végén az Egyházi Képviselő Tanács pályázatot hirdetett az egyházi szertartások során átnyújtott emléklapok megtervezésére. A keresztelési, konfirmálási és esketési emléklapok kötelező elemként az unitárius egyház címerét kellett tartalmazni, illetve a konfirmálási emléklap esetében Körösfői Kriesch Aladár *Tordai országgyűlés* című festményének reprodukcióját kellett felhasználni. A pályázatra bárki jelentkezhetett, a kiválasztott pályamunkák nyertesének 500 lejes díjat ajánlottunk. A pályázatok beérkezésének határideje március 1-je volt. A pályázat eredményéről következő lapszámunkban tájékoztatjuk Olvasóinkat.

Nagy Endre, a Küküllői egyházkör esperese 2010. január 1-jétől való hatállyal lemondott tisztségéről. A megüresedett tisztség betöltésére január 23-án szervezték meg a választást, melynek eredményeként a Küküllői egyházkör új esperese Szentgyörgyi Sándor désfalvi lelkész lett.

A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának ülését az Egyházi Képviselő Tanács 2010. február 6-ára hívta össze a Budapesti Unitárius Egyházközség tanácstermébe. Az ötvenkét zsinati képviselő közül csupán huszonkilenc jelent meg, így a zsinati ülés kellő létszám hiányában nem volt határozatképes. A jelen lévő személyek informális tanácskozást tartottak, megvitatták a zsinati ülés tervezett tárgysorozatát. Az egyes napirendi kérdésekről kialakult közös álláspontjukat alkalmi nyilatkozatba foglalták.

A nyilatkozatból kiderül, hogy a jelenlévő zsinati tagok ismertették az általuk képviselt egyházközségek álláspontját az egyházegyesítéssel kapcsolatban. A MUE tizenegy egyházközségéből kilencnek a közgyűlése, illetve presbitériuma az Erdélyi Unitárius Egyházzal való teljes körű szervezeti egységesülés mellett foglalt állást. Az egyesülés menetrendjének és részleteinek kidolgozására egyházi tisztségviselőkből és szakemberekből álló egyes bizottság lenne hivatott,

miután a MUE Zsinata támogató határozatot fogad el e tárgyban.

A zsinati ülésről távol maradó képviselők egy része a Zsinat összehívását törvénytelennek tekintette, ugyanakkor elutasította az Egyházi Képviselő Tanács tagjainak többsége által támogatott, egyházegyesítést szorgalmazó zsinati előterjesztést és határozati javaslatot. Kifogásaikat napirend előtti beadvány formájában küldték el a Zsinatnak.

A jelenlévő zsinati képviselők nem értettek egyet az ún. petícióban foglaltakkal, azonban kifejezték szándékukat párbeszéd folytatására a tiltakozókkal. E célból egy hónapon belül kerekasztal-megbeszélést hívnak össze, majd záros határidőn belül egy újabb zsinati ülés összehívását kezdeményezik.

Az Erdélyi Unitárius Egyház részéről a tanácskozáson Bálint Benczédi Ferenc püspök és Nagy László főjegyző vett részt.

Nagy László főjegyző 2010. február 1-jétől való hatállyal lemondott marosi egyházköri esperesi tisztségéről. A megüresedett tisztség betöltésére február 27-én szerveztek választásokat. A *Közlöny* e számának lapzártakor még nem volt ismeretes ennek eredménye.

A hagyományos gondnok-presbiteri konferenciákra idén a következő helyszíneken és időpontokban került sor: február 20-án Jobbágyfalván (a Marosi egyházkörnek) és Árkoson (Háromszék-felsőfehéri egyházkör), február 27-én pedig párhuzamosan négy településen: Várfalván (Kolozs-torda), Székelykeresztúron és Székelyudvarhelyen (az azonos nevű egyházkörök számára), valamint Küküllődombón (a Küküllői egyházkörnek). Az értekezletek legfontosabb napirendje az egyház készülő stratégiai tervének véleményezése volt, melyet az Egyházi Képviselő Tanács Elnökségének megbízásából a stratégiai bizottság egyik tagja vezetett fel minden helyszínen. A konferenciák mindenik helyszínén jelen volt az Elnökség egy-egy tagja, képviselője.

vait: „semmit sem változott.” Mi pedig, az ifjabb nemzedék csak szerényen, halkán suttoztuk: köszönjük, hogy itt van. Köszönjük, hogy írásain, tanulmányain keresztül oly sokszor „hazajön”, hogy érdeklí a falunak, vidéknek sorsa, nehézsége, hogy viseli, mint bőrt a testen, a kistérség gondjait, s hogy álmodik jövőt, nagy reményeket!

A találkozás falunk szülőttével ünnep volt. Nemcsak a hatvanöt életévet köszöntöttük, hanem belenéztünk a felnőtt-évek tartalmába, lényegébe. A barát, Máthé András bemutatásában megismertük munkásságát, írásait, díjait, kitüntetéseit, elmélkedtünk, beszélgettünk a kistérség „nagy reményein”, s hittük/hisszük, hogy a remények bennünk és általunk válnak felkiáltójellé. Azokban és azok által, akik itt élünk, akiket foglalkoztat a vidék jövője, akik mernek nagyot álmolni, s álmaikból valóságot formálni.

A könyvből ragaszkodással és szeretettel kaptunk mindannyian, s mi ugyanilyen ragaszkodással és szeretettel mondjuk: adjon Isten még sok szép, tartalmas találkozást!

Nagy Adél

Száz éves a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda

Nem mindennapi eseményre került sor a vargyasi Dávid Ferenc Dalárda szervezésében január 23-a estjén a művelődési otthonban. Mintegy százhatvanan gyűltünk össze, hogy az ünnepi műsor, az emlékkiállítás és az ezt követő szeretetvendégség alkalmával megemlékezzünk a Dalárda fennállásának centenáriumáról.

A vargyasi négyoszlamú férfidalárdát Kiss Károly (1889–1974) kántortanító szervezte meg, aki 1909 őszén kezdte meg 32 éven át tartó népnevelői munkáját. Ez idő alatt sok alkalommal és sok helyen szerepelt a dalárda. Ennek emlékét őrzik a máig fennmaradt emléklapok és oklevelek. A dalárda szervezésében sok „színdarabos est”, táncmultságok, dalos vetélkedők őrzik a jól irányított és szervezett munka emlékét. Ez a lelkes munka a tanító úr eltávozásával megtorpant: 1941-ben ugyanis családjával együtt Kolozsvárra költözött, ott is halt meg 1974-ben. De élete végéig vargyasinak tartotta magát! Utódai is gyakran megfordulnak Vargyason, régi emlékeket keresve. Hajdani tanítványai és tisztelői a szülői házon (a mai kántori lakás falán) évekkal ezelőtt emléktáblát helyeztek el a tanító úr emlékére.

A háború és a rövid magyar fennhatóság idején szünetelt a dalárda működése. A mindenkori énekvezérek és a megmaradt énekes tagok azonban elszántan újraszervezték a dalárdát. Bár nem a régi fényvel, de megújuló éneklési vágygal folyt a munka a negyvenes évek végén. Ott vannak a „régiek” és az irányítók: Felcser Ibolya, id. Székely Ferenc, illetve az új énekvezér, Máthé Vilma, de jönnek – besegítőkként – új tanügyiek is: Tóth Rebeka,

Nagy Endre, László Attila. Őket azonban „leinti” az új államhatalom. 1948-tól kezdődően az egyházat mindenhol kirekesztik, korlátozzák, háttérbe szorítják, így az éneklés is csak a templomfalakon belül folyhat. A dalárdások a sanyarú körülmények dacára is rendszeresen éneklnek a passiót nagypénteken, és más egyházi ünnepek alkalmával szintén felcsendül a zsoltár.

1957-től kezdi kitartó, hűséges munkáját Máthé Vilma. Négy évtizednyi tevékenykedés után ma már nyugalmazott énekvezér. A világiak életében is ott vannak a lelkes irányítók, akik énekelni, zenélni tanították a falu apraját-nagyját. Ott tűnik fel Vágási (Tóth) Rebeka 1953-tól, majd a hetvenes évek elején József Lenke tanárnő. Ma ők is nyugdíjasok Vargyason.

A '89-90-es változások után megadatott a lehetőség arra, hogy az egyháztársadalmi szervezetek a sokévi hallgatás után újra szóhoz jussanak. Így hívtuk életre a mai,

folytatás a 14. oldalon

Andorkó Ferenc

Száz éves...

folytatás a 13. oldalról

egyházalapító püspökünk nevét viselő Dávid Ferenc Dalárdát. A kezdetnél ott voltak a régi énekezők: Máthé Vilma, Tóth Rebeka, József Lenke és az énekelni szerető férfiak, asszonyok, legények és leányok. Az utóbbi húsz év sok szép emléket őriz. A kórustalálkozók (Barót, Bodok), a kiszállások más egyházközségekbe (Felsőrákos, Bözöd, Rava, Városfalva, Brassó, Botfalu, Bölön, Nagyajta, Korond, Homoródújfalú), az unitárius kórustalálkozók, a szefkefürdői találkozók jelzik a megtett utat, a folytonosságot, a száz esztendő... egy parányi részét egyetemes magyar kultúránknak.

A januárvégi ünnepély alkalmával természetesen ismét fellépett a Dalárda. Majd sor került az emléklapok átadására. Emléklapot kapott az egyházi zene és éneklés terén kifejtett hűséges munkájukért Máthé Vilma nyugalmazott énekező közel ötven évi szolgálatáért, Tóth Rebeka nyugalmazott tanítónő, József Lenke nyugalmazott zenetanárnő, Varga Réka énekező-kórusvezető. És a régiekről is emlékeztünk egyperces csendes felállással.

A jelenlevők a szünetben megtekinthették a hajdani fényképekből és emléklapokból szerkesztett kiállítást és a dalárda zászlóját. Az este szeretetvendégséggel zárult. Öröm volt a szívünkben. Együtt vallottuk, valljuk: „Zsoltárban, dalban / Benne dobog szívünk. / Velünk lesz az Úr, / Ha együtt énekelünk.”

Barabás Miklósról

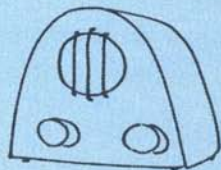
együtt református
nőtestvéreinkkel

Ropogós szőlő és lágy kenyér mellett Incze Zsolt, a sepsiszeremjai református egyház lelkészének bibliai magyarázata tette feledhetlenné az elmúlt év vége fele nőszövetségünk egy kis csoportjának vendégfogadását. Örömmel adtuk át magunkat a zsúfolásig megtelt (és korántsem szűk) tanácsterem hangulatának, együtt imádkoztunk, beszélgettünk, betekintést nyerve a több mint 70 tagú nőszövetség munkájába.

E meghívást természetesen viszont-hívás követte, húshagyó kedden mi láttuk vendégül a református nőket-asszonyokat.

Kezdeként Szabó Adél segédlelkészünk felolvasta a 111. és 112. zsolttart, azonosuló lélekkel meghallgattuk imáját, majd zsolttart énekelünk.

Unitárius rádióműsorok

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalmszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. Március 21.

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt. Április 7., 28.

Igehirdetés

Az unitárius egyház részéről

Marosvásárhelyi Rádió, a 98,9 MHz ultrarövid, valamint 1323 kHz (Maros) / 1593 kHz (Hargita) középhullámon. Szerkeszti: Tóth Béla. Vasárnapokon 12.00 órától. Március 28. (Pál János)

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen. Szerkeszti: Csáki Levente. Minden vasárnap reggel 8.30-kor.

nők világa

Horváth Piroska nyugalmazott tanárnő Barabás Miklós életét és munkásságát bemutató előadását méltán emlékeztünkbe vésztük. Belefonva személyes élményeit a kolozsvári Bánffy-palotában, a budapesti Nemzeti Galériában, Gödöllőn, avagy itthon megtekinthetett alkotásairól, a tanárnő így sommázta Barabás-méltatását: „kis szülőföldetek nagy fiára legyetek büszkéek!”

„Földink”, a festő és grafikus Barabás Miklós talán az egyetlen, aki a korabeli Magyarországon művészi tevé-

kenységével tudta eltartani magát és családját anélkül, hogy külföldre kényszerült volna.

Épp 200 éve, 1810. február 10-én született Kézdimárkosfalván. Alig félévesen édesanyja szülőfalujába Dálnokra kerül, hat és fél évesen Nagyenyeden kezdte az iskolát. Főbb állomásai: Szeben, Kolozsvár, Bukarest, Bécs, Velence, Budapest. Már Kolozsváron kapcsolatba került többek között a Bánffy, Teleki, Kemény, Rhédey családokkal. Budapest befogadta, svájci nőt vett feleségül, veje segítette alkotásainak értékesítésében. Barabás hat nyelvet beszélt. (Egy vitát így zárt le a maga rendjén: „de hogy az angol nyelv szebb lenne a magyarnál, ezt tagadom.”)

Megfestette korának arcképcsarnokát, Petőfi Sándortól Liszt Ferencen, Ferenc Józsefen, Arany Jánoson, Wesselényi Miklóson, Vörösmarty Mihályon át Széchenyi Istvánt, de persze feleségéről is készített portrét. 1877-ben már több mint 5000 grafikai és festői alkotásáról tudunk, és azon túl még 20 éven át dolgozott! A magyar biedermeier festészet kiemelkedő mestere a Magyar Tudományos Akadémia tagja is volt, 1862-ben a Képzőművészeti Társulat alapítója és haláláig elnöke.

Solymár József *Akinek a történelem ült modellt* című könyvében így ír: „Nagyobb hatású művész született

előtte is, utána is, nem is egy, de kedélyesebb, szelídebb s hivatását oly maradéktalanul betöltő piktor aligha.”

88 évesen, 1896-ban Budapesten hunyt el.

A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban gróf Mikó Imre festménye tekint ránk. A Budapesti Történeti Múzeum kiállításán most többek között Petőfi Sándor, Arany János, Tompa Mihály arcképeit, *A Vezúv kitörése* című képét, eddig ismeretlen remekműveit láthatja az arra látogató.

Az életrevaló, biztos kezű székely festő önéletrajzban örökítette meg munkásságát. A nagyenyedi Bethlenkönyvtár őrzi ennek az önéletrajznak a korai kiadásait (a könyvtár falán szintén gróf Mikó Imre portréja látható).

Városunk Gyárfás Jenő képtárában 13 Barabás-alkotás látható, s örömmel jelezhetjük előre: a nyár folyamán nagyszabású kiállítás kíséri emlékűnnepélyét.

Szülőfaluja Barabás Miklós emlékét kopjafával, iskolája, könyvtára nevével és mellszoborral őrzi, ápolja, mi pedig ezzel az előadással tisztelegtünk előtte születésének 200-ik évfordulóján.

Ferenczi Mária-Magdolna

Búcsú egy tanító nénitől

A véges emberi elme a végtelen időt három részre osztotta: múlt, jelenre és jövőre. Jelenben életünk, múltat tekintünk és jövőben remélünk nap mint nap.

Szomorú a jelen itt, Magyarsáron. Január 19-én búcsúztunk özv. Bustya Albertné született Bíró Piroska Elza tiszteletes asszonytól, a szeretett tanító nénitől. Középről és távolról érkezett, végbúcsúvételre egybegyűlt rokonok, ismerősök, barátok, pályatársak hullattak gyász-könnyet a koporsó mellett.

Bíró Piroska Elza 1934. május 2-án született Hargita megyében, Ócsfalván. Az elemi iskola elvégzése után a székelyudvarhelyi református tanítóképzőben tanítói diplomát szerzett és Magyarsárosra nyert kinevezést 1952-ben. Itt kötött házasságot Bustya Albert lelkésszel. Szívvel-lélekkel dolgoztak együtt harminchárom éven át az egyházközség építő, szépítő munkájában. Széppé tették templomukat, a kéziratos kézimunkák is az ő nevékhöz fűződnek. Feladatait a tanító néni mindkét helyen, az iskolában éppúgy, mint az egyházközségi munkában, mély hivatástu-

dattal végezte, ami azért az „aranykorszakban” gyakran korántsem volt könnyű. A tanuló ifjúságnak színműveket tanított, megszervezte a művelődési életet.

Nyugdíjazása után a helyi nőszövetség irányítója volt. Munkájában Gellért Sándor gondolatait vélte megtestesülni: „Nagy vihar jöttekör / – Bármilyen legyen bére – / Valakinek állni kell / A tornác küszöbére.”

Lakásának és szívének ajtaja mindig nyitva állt. Szeretettel és szívében élő türelemmel fogadott mindenkit. Szívesen adott útmutatást annak, aki hozzá fordult, sokan találtak meghallgatásra, segítségre.

Aztán jöttek a megpróbáltatások, a mérhetetlen fájdalmak: szeretteinek elvesztése. Betegségek, szenvedések gyötörték meg testét-lelkét. Tudta, hogy életgyertyája lassan kialszik. S bár a jövővel kecsegtető idő végtelen, az orvostudomány véges – és győzött a halál az élet felett.

Sok átélt fájdalmas nap alatt feltehetően lelkében a fájdalom, amelyet a költő így fogalmazott: „Hagyj el, óh Reménység! / Hagyj el engemet; / Mert ez a keménység / Úgyis eltemet. / Érzem: e kétségbe / Volt erőm elhagy, / Fáradt lelkem égbe, / Testem földbe vágy.” (Csokonai: *A reményhez*)

Számunkra marad a jövő, amit hittel és reménnyel kövezünk ki.

Tanító néni, hiányozni fognak a meghitt beszélgetések, az együtt töltött órák, a jó tanácsok. Hiányozni fog nekünk az a lelki nevelő, akinek sohasem voltunk terhére. Nyugodjék békében, emléke legyen áldott!

Lukácsi-Tóth Ildikó

Elmúlt a rövid farsang

A mindannyiunkat nyomasztó gazdasági válság ellenére változatlanul megmaradt a székelyudvarhelyi unitáriusok igénye a hagyományos farsangi bálra. Februárban így hát félretettük a gondjainkat, és örültünk, vigadtunk, jól éreztük magunkat. Örültünk annak, hogy hagyományörző közösségünk tagjai megszervezték a kosaras

bált. A meghívókat Csáki Júlia, Balázs Mária és Péter Erzsébet kézbesítette, Soós Sándor, Balázs Lajos keblitanácsosok közönséget toboroztak, Csáki Dénes zenészeket hívott, a nyugdíjasok színjátszó csoportja városunk születtének, Tomcsa Sándornak a *Születés* című farsangi jelenetét mutatta be Csiszár Odett rendezésében.

Az est folyamán a kosaraból előkerültek a hagyományos finomságok, házi sütemények. A jó zene és a vidám hangulat majdnem reggelig tartott.

A farsangi időszak jó alkalomnak bizonyult arra, hogy összekapcsolódjon a nőszövetség és ifjúsági egyesület tevékenysége is. Az ifjak örömmel készültek a farsangi

bemutatóra és kedvesen meghívták az előadásra a szülőket, nőszövetséget és keblitanácsot is. Mesebeli feldolgozással léptek színpadra. Tófalvi Tamás „kicsi tiszteletes” volt a megalkotója és rendezője a *Piroska és a farkas* című mesejelenetnek. Az aktualizált meseszöveg, a befűzött köznapi események, a gyermeki báj és játékos kedv biztosította a szépszámú közönségnek a jó hangulatot. A nőszövetség tagjai (kivételesen mindenki!) kedves házigazdaként süteménnyel, farsangi fánkkal, kürtőskaláccsal, a keblitanácsosok pedig jó házi borral kínálták a szereplőket és a díszes társaságot.

Természetesen a nótázás és népdaléneklés sem maradt el, amelyekkel a Júliákat köszöntöttük közelgő névnapjuk alkalmából.

Ebben az évben rövid, de emlékezetes, szép farsangot zártunk. Kérjük egy igaz Istenünket, hogy tartsa meg szervezőink egészségét és kitartását, résztvevőink jó hangulatát és közösségi hajlandóságát, az összetartó erőt, hivatásunk jóakarátát és támogató szándékát.

Blénessy Jolán

Kérjük, éljen a törvény adta lehetőséggel, és személyi jövedelemadójának 2%-át ajánlja fel az Unitárius Nők Országos Szövetségének támogatására. A szervezet következő adatait a 230., illetve a 200. úrlapra kell beírni:

Denumire entitate nonprofit:

ASOCIAȚIA FEMEILOR UNITARIENE
DIN ROMÂNIA (AFUR)

Cod de identificare fiscală: 9343746

Cod bancar (IBAN):

RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Az úrlapok leadási határideje a helyi pénzügyi hivatalokba: május 15.

Az UNOSZ vezetősége

Időseink csillogó szeme

Pillanatképek a torockószentgyörgyi nőszövetség életéből

„Sorsod hagyj az Úrra, s bízzál híven” – csendült fel az ének január utolsó napján torockószentgyörgyi teaestünkön. Mintegy 150-en gyűltünk össze, hogy a hit és a szeretet kovászának munkáját érezzük, tudatosítsuk.

A teaesten a műsor – meg persze a tea – után a nők jóvoltából 30 házi készítésű tortát sorsoltunk ki tombolán, más tárgynyermények mellett. Szó szót hozott, és felmerült egy lókodi „hozzájárulás” terve is. A nőegylet tagjai sebtében mintegy 900 lejt gyűjtöttek össze, hogy majd szeretetsomagot vihessenek a Kis Rozália Ökumenikus Öregotthon lakóinak.

Február 11-én került sor a látogatásra. Az utazást a torockói nőszövetséggel együtt oldottuk meg. Havazás közepette, kissé megszépenve indultunk útnak, de ami-

kor a lókodi „bentlakók” meleg szeretetét megéreztünk, minden hó és jég elolvadt. A csomagok átadása után verseket, énekeket is ajándékoztunk az időseknek. Meghatottan néztük szemükben a könnyeket: pillantásaink egymást tükrözték. Biztattuk őket: „Teérted is fölkél Isten áldott napja”, „Mi lehet a nyugdíjas dal vége? / Legyen köztünk s a világon béke. / Adjon Isten még sok boldog évet, / Békességet, erőt, egészséget!”

A műsor után somodi kaláccsal is megkínáltuk kedves vendéglátóinkat.

Megható pillanat volt, amikor egy tizenkét éve benn lakó idős bácsi megköszönte az ajándékokat és azt, hogy egy kis időre pótolni tudtuk, ami sokuknak mindennapi hiánya: a családi melegséget.

Isten áldását kérve életükre elbúcsúztunk tőlük. A kinti hideg „kijózanító” volt ugyan, de a belső fűtés, a szeretet hazáig sem múlt el. Köszönjük Urunknak, hogy lehetőséget kaptunk erre az alkalomra.

Imre Elvira

Segesváron hét felekezeti női képviselői

Hosszas szervezői munka eredményeként kerülhetett sor február 19–20-án a segesvári Gaudeamus Házban a Női Világimanap Romániai Bizottsága korábbi működésének megvizsgálására és a „hogyan tovább” megvitatására. Ez az alkalom lehetőséget kínált ugyanakkor a küszöbön álló Női Világimanap (március 5.) minél színesebb és vonzóbb megtartását célzó megbeszélésekre. Kolozsvárról, Bukarestből, Temesvárról, Brassóból, Nagyszebenből, Szászvárosból, Szovátáról, Segesvárról, Marosszentgyörgyről és Cserefalváról hét felekezeti résztvevőtől tizennégy női képviselő vett részt a találkozón.

Kétnapos rendezvényünket jelenlétével megtisztelte Jean Hackett anglikán vallásoktató lelkészfeleség, aki az Egyesült Királyságból, Wales-ből érkezett Maros megyébe, és aki jelenleg a Nemzetközi Női Világimanap egyik európai képviselőjeként tevékenykedik.

E bőjtidőben lezajlott női imafórumon Egyházunk képviselőiben Jakabházi Vera UNOSZ-alelnök és e beszámoló szerzője, szervező vett részt.

Nyilvánvalóvá vált, hogy e bizottság jövőbeni tevékenysége megköveteli a Női Világimanap Romániai Bizottsága Alkotmányának kidolgozását, majd elfogadását és érvénybe léptetését. Jegyzőkönyvbe került az a jövőbe mutató törekvés, hogy Romániában a Női Világimanap mozgalom önálló úton kell hogy járjon. Ez azt is jelenti, hogy ki kell lépni a Romániai Keresztény Nők Ökumenikus Fóruma ernyője alól.

Idén március 5-én a kameruni nőkért imádkozunk. Egyházunkban megtörtént a világimanapi liturgiai füzetek szétosztása. Tisztelettel javaslom, hogy az unitárius egyházközösségeinkben megtartott Női Világimanap során összegyűlt perselypénzt ajánljuk fel az UNOSZ megalakulása 100. évfordulója megünneplésére.

Pálffy Anna-Mária

Jean Hackett, a Nemzetközi Női Világimanap európai képviselője és Pálffy Anna-Mária unitárius lelkész és a felújított nagyternyei unitárius templomban

Hírsaláta

a háromszék-felsőfehéri egyházkör néhány nőszövetségének háza tájáról

A téli hónapokban a nőszövetségek asszonyai lelkesen tevékenykednek. A heti találkozások kellemessé teszik a hétköznapokat. Február havában pillantottam be a szomszédos nőszövetségek életébe. Asszonyaink szeretettel meséltek munkájukról, amely több esti találkozás alkalmával született meg. „A téli esték még hosszúak, szükségesek a találkozások, beszélgetési lehetőségek, hisz ilyenkor nyerünk tapasztalatot, ismerjük meg egymást közelebbről” – mondták az asszonyok. „A nőszövetség a legmegfelelőbb keret, ahol a nők ráébrednek, hogy milyen szellemi értéket képviselnek az Egyházban.” – olvashattuk Zsakó Erzsébet *Hinni és tenni* című könyvében.

Kökös Az asszonyok rendszeresen találkoznak. Együttléteiket bib-

liamagyarazattal kezdik. Szeretnek kézimunkázni – mondhatni, ez a találkozásuk alapja. Ötletes játékokkal szórakoznak. Február 4-én, ellátogatva Szentkirályba, kedves farsangi hangulatot hoztak.

Szentivánlaborfalva A rendszeres pénteki találkozások sikeresnek mondhatók. Különböző felekezeti lelkészek bibliamagyarazatát hallgatják. Az asszonyok szívesen fogadják az orvosi tanácsokat, újságírókat, akár női politikusokat is vendégül látnak. Az idei könyvbemutató is sikeresnek bizonyult. Március 16-án a szomszédos nőszövetségekből várják az asszonyokat esti tereferére.

Sepsikőröspatak A csütörtöki találkozások rendszeresek. Január végén a sepsiszentgyörgyi nőszövetséget fogadták, farsangi mulatságot szerveztek. A nőszövetség templomi

használatra tíz énekeskönyvet vásárolt, amire borítókat varrtak. Találkozásuk alkalmával vallásos énekeket tanulnak.

Sepsiszentgyörgy: Minden hónap végén szeretetvendégséget szerveznek. A rongyszőnyeg-szövés és a laskakészítés alapvető pénzforrásuk. A gyerekekről nem feledkeznek meg, a karácsonyi csomagokba 300 lejt pótolnak. Az asszonyok megtartották a farsangot, a református asszonyokkal jó a kapcsolatuk – mesélte Vánca Csilla elnöknő.

Sepsiszentkirály A csütörtöki találkozások rendszeresek, ilyenkor csodás ötletek születnek. Egyedülálló öregeket kerestünk fel, egy-egy szimbolikus csomaggal. A gyermekek karácsonyi ajándékcsomagját 100 lejes pénzadományunkkal támogattuk. Vendégül láttuk a kökös nőszövetséget. Február legfontosabb tevékenysége: a gyermekek farsangjának előkészítése volt.

Adorjáni Gyöngyvér

Hírmorzsza Szentábrahámról...

A szentábrahámi unitárius nőszövetség farsang be-
köszöntével hetente tartja rendszeres összejöveteleit.
Nagy örömünkre szolgál, hogy egyre több érdeklődő
látogat el a nemrégiben elkészített, hangulatos lelkészi
irodába, vasárnap délutánonként. Minden alkalommal
jóindulatú asszonytársaink finomabbnál finomabb süte-
ményekkel lepnek meg bennünket, ezzel is gazdagabbá
téve a lelkészi házaspár által tartott színes és tartalmas
délutánjainkat. A hagyomány- és értékmegőrzéssel kap-
csolatos előadásokat mindig vers és dalolás követi. Idő-
sebb asszonytársaink, Lőrinczi Anna és Bodó Irén, régi
idők nótáit, dallamait nagy szeretettel osztják meg ve-
lünk annak reményében, hogy Megtanuljuk, s így utóda-
ink számára is meg tudjuk őrizni a múlt kincseit. (Mátéfi
Ildikó)

ifjúsági oldal

Elcsendesedni vagy csendben maradni?

A teológiai csendesnapok kifejezés
sokak számára keveset mond. Hadd
mutassam hát be röviden!

Ha a lelkészképzés folyamatá-
nak elkészítjük egy „metszetét” és
egy tanév terjedelmében vizsgáljuk,
akkor a csendesnapokat úgymond’ a
félidőben rendezik. A téli vizsgaidő-
szak lejártával rövid vakáció, pár na-
pos pihenés a teológiai hallgatók
jutalma, de ez a szünet nem olyan
hosszú, hogy elkényelmesedjenek.
Az egyhetes vakáció csütörtökig tart,
mert már pénteken kezdődik a ren-
dezvény, amely felöleli a teljes hét-
végét, és lényegében a második félév
kezdetét is jelenti.

A három napos rendezvény az
évek során rögzült forgatókönyv
szerint zajlik. Rendszerint három
lelkész-meghívott van: egy sikeres
pályakezdő lelkész beszámol gyüle-
kezeti munkájáról; egy középnem-
zedékhez tartozó lelkész gyülekezete
életéről, a problémákról, eredmé-
nyekről, módszerekről beszél; illetve
egy nyugalmazott vagy ahhoz közel
álló lelkész életpályáját, élettörténe-
tét osztja meg a teológus-hallgató if-
júsággal. Pénteken és szombaton a
délelőtti, illetve délutáni programré-

szek bibliamagyarázattal kezdődnek,
amelyet a meghívott lelkészek tartana-
nak, majd következnek az előadások.

Ez évi meghívottaink a Székely-
derzsén illetve Székelymuzsnán
szolgáló Demeter Sándor Loránd és
neje, Újvárosi Katalin lelkészek vol-
tak, akik élénk tárták gyülekezetiépítő
munkájuk részleteit, és közvetlen
előadásmódjuknak köszönhetően
nemcsak gyülekezeti, hanem családi
életükbe is bepillantást nyerhettünk.
Előadásukból kitűnt, hogy mindket-
tőjük lelkészi mivolta kedvező hatás-
sal van gyülekezeteik életére.

Vass Mózes lelkész volt a követ-
kező meghívottunk, aki januárban
vonult nyugdíjba. Felelevenített né-
hány szép, illetve néhány kellemetlen
élményt – utóbbiakat az egykori (pár
évtizeddel ezelőtti) politikai, társa-
dalmi körülmények érzékeltetése vé-
gett. Kérdésünkre válaszolva beszélt
jövőbeli terveiről is, amelyek már
csak a pihenésre szánt évek lehetné-
nek, de akinek egy életen át a Jn 5,17
volt a jelmondata („Az én Atyám
mind ez ideig munkálkodik, én is
munkálkodom”), arról nehezen kép-
zelhető el, hogy a továbbiakban csu-
pán passzív pihenéssel töltse idejét.

Vasárnap – az előző évek gyakor-
latához képest a kedvezőtlen időjárási
viszonyok miatt – sem kirándulni,
sem téli sportot űzni nem tudtunk,
de meghallgattuk a belvárosi unitá-
rius templomban az istentiszteleti
szolgálatot követően a székelyderzsi
asszonykórus falubemutatással egy-
bekötött, népdalokból és zoltárok-
ból összeállított műsorát.

A csendesnapok – ahogyan már
említettem – két félév között zajla-
nak, ahogyan mi is az elméleti és ta-
pasztalati ismeretszerzés között ha-
ladunk. Szerepét abban látom, hogy
a teológiai hallgató az elméleti okta-
tás mellett az előadások, személyes
vallomások által tanúság értékű pil-
lanatképekhez jusson a lelkészi pá-
lyáról. Csupán elképzelt helyzetek-
kel szembesülünk, de ha ezek idővel
valósággá válnak, lehet a kezünkben
egy megoldási lehetőség. Minden
alkalom, minden elmesélt történet, az
összes meghallgatott előadás vagy
elolvasott könyv a fejlődésünket hi-
vatott előmozdítani, hogy lelkészek-
ként, az Egyház embereiként majd
mi is segíthessünk másokat a sikeres
előmenetelben.

Major László

Ez Valami Más

A Mamut szépen lassan növekedik. Telnek az évek, változnak az egyletesek, de a Mamut, az mindig ugyanaz – és valahogy mindig más. Ötödik alkalommal indult el február elején a Mamut Körút. Most nem a megtett útvonalról szeretnék beszélni, nem is az egyletek számáról, amelyeket a Mamut meglátogatott, és még a jól megtervezett programrészekről sem szólok. Valami másról fog szólni ez a beszámoló – mint ahogy maga a körút is Valami Másról szól.

Én nem születtem varázslónak, csodát tenni nem tudok – énekeltek szívükből, ám valahol mélyen tud-

tuk, hogy talán mégis tudunk csodát tenni. Az a néhány nap egyféle átélt csoda volt, amely még most is bennünk él. Csoda volt, ahogyan közénk férközött a barátság és egyre erősebbre fonta hálóját. Csoda volt az a sok nevetés, amelytől „szárnyalt” a két kisbusz (na persze csak a megengedett sebességhatáron belül). És csoda volt az, hogy már fél szavakból is megértettük egymást.

Néhány kép, néhány pillanat örökre az emlékezetünkbe vésődött. Talán nem fogjuk elfelejteni azt, hogy is iszik egy igazi tyúk (!), meg talán azt sem, mennyire örültünk, amikor üzemanyag nélkül maradt az egyik kisbusz a végcél előtt, a hatalmas hidegben. Egyesek azt is megtanul-

ták, hogy ruhában zuhanyozni nem a legkellemesebb, mások megmutatták, hogyan kell a lelkészt megkérni: ne vegyen részt a játékban – és még sorolhatnám ezeket a különös, mosolyra fakasztó, de mindenképp felejthetetlen pillanatok.

Valami Másról, valami megfoghatatlan, de megtapasztalható dologról szólt ez a Mamut Körút, immár az ötödjére. Te, kedves Barátom, aki részt vettél benne, Te tudod. Te pedig, aki fogadtad a Mamut körutazóit, gondolom, Te is sejtetted. Végül pedig Te, kedves Olvasó, remélem, megérted fiatal és nyughatatlan, ám egyletezni vágyó lelkünket.

Kertész Ágnes

Mamut 5.0

Január 30-án, nagyon késő-este. A program frissítése elindult. Töltés 10%. A programhoz szükséges anyagok: egy nagy tányér meleg vacsora, egy meleg szoba, egy még magát frissnek érző, ám lassan fáradó társaság, egy kis zene, egy kis jókedv, egy kis akarat valami jóra, egy kis vágyakozás, két kisbusz és egy jókora mamut.

Igen, végre megjelent a program legújabb verziója. Egy évet vártunk rá, s most itt van. Új képekkel, helyszínekkel, emberekkel, a régi kisbuszokkal, az örökös sárral, mindig meglepetést okozó hideggel, újult erővel és még újabb ötletekkel.

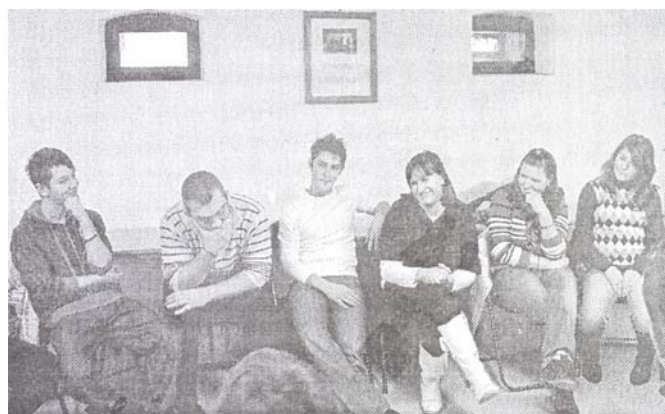
Február 1. Valamikor délután. Töltés: 45%. Lassan úgy tűnik, hogy mégis működhet ez az egész. Lassan összeállnak a darabok. A felelősök megtalálják a helyszíneiket, az ötletek alakot nyernek, a hideg fokozódik, az erő néha lankadni látszik, de mindig új magaslatokba hág. Talán nem is olyan nehéz ez az új verzió. Talán nagyon nem is más, mint az eddigiek. Legalábbis kinézetre ugyanolyan. Mégis... valami más... ez most már valami új.

Február 3-a, délután-estefele. Töltés: 87%. Már napok óta próbálkozunk ezzel a frissítéssel, és még mindig nincs kész. Pedig mára ígérték. Még mindig kell erő, még tart a hideg, még nincs kész a legújabb ötlet, még hátravan néhány helyszín telepítése. De valami még van itt. Ez a program még valamit elindított. Nem csak a frissítést tölti, itt még valamit fufangoskodik. Valahol a háttérben fut még valami. Bár tudnám megmondani, mi ez a fura érzés, amit generál! Valami földöntúli.

Február 3. Nagyon-nagyon késő-este. Töltés: 99%. Most már csak egy kicsi van hátra. Milyen furcsa is! Még egy kicsi, és egészben láthatom ezt az új változatot. Most már mindjárt teljesen összehasonlíthatom az eddigiekkel. Már nincs hideg, most már biztos nem fagy le. Az összes erő, ami rendelkezésre állt, mind telepítődött a programba. Minden helyszín színes, képes, ötletes és kreatív. A kisbuszokra már rátelepedett Erdély összes

sara. És belénk is betelepedett valami megmagyarázhatatlan. De még mindig nincs kész. Pedig már mindjárt vége. Minden a helyén van.

Valamikor március–április környékén, egy találkozás alkalmával, vagy csak úgy, egy nosztalgikus estén. Akárhol. Töltés 100%. Minden kép összeáll. Minden részlet passzol. Minden részlet tökéletesen éles. Az új verzió már a miénk. Éreljük, használjuk és táplálkozunk belőle. A jókedvből, a nevetésekből, a tervekből... a barátságokból. Hát ezt futtatta olyan nagyon gyanúsán ez az

öslény program a háttérben. Csendben, míg telepítette magát, a programrészeit is összeszótta olyan láthatatlan és megmagyarázhatatlan kötelékekkel, hogy ezt kivenni soha nem lehet belőle. Annyira az alapjává varázsolta, hogy enélkül már nem is működhet rendesen. Enélkül már nem is az igazi. Alattomos egy program ez, mint egy vírus. Megfertőz, és nincs az a vírusirtó, ami megszabadítana tőle. De nem is akarsz már megszabadulni. Minden egyes része és pillanata kell. Mert így teljes a frissítés. Minden egyes új csodája és előreláthatatlan húzása létfontosságú, még mindig. Magába szippant. Uraddá válik. Alkotóeleme leszel. És megbabonázottan várod az újabb és újabb kiadást, amikor újra támad a Mamut, amikor újra a rabja lehetsz. (Gergely Noémi)

Felfogta

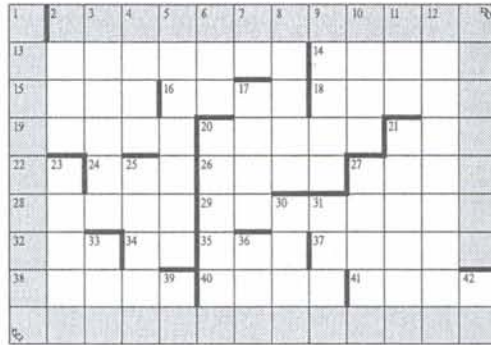
Egy részegest az orvos eltölt az alkoholtól, meghagyja neki, hogy csak tejet igyék. Pár nap múlva az iszákos megjegyzi:

–! (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 2. A poén első része.

13. Atomokat elektromossá tevő. 14. Nem helyes. 15. Idény. 16. Gazdasági ág. 18. Húsos levelű dísnövény. 19. Törlőgumi. 20. Romano ..., olasz politikus. 21. Hímnemű német névelő. 22. Temes megyei autójel. 24. Becézett Ibolya. 26. Tehát, latinul. 27. Döntetlen-féle a sakkban. 28. Latyakos. 29. Hajnal, de tévéműsor is. 32. Kézzele jelez. 34. Félig torz! 35. Idegen szavak elején jelentése: föld, földdel kapcsolatos. 37. Etikett. 38. Ijedt. 40. Kis édesvízi halfajta. 41. Veterán lengyel labdarúgó.

Függőleges: 1. A poén befejező része. 2. Új csillag. 3. Szibériai folyam. 4. Szoknyaféle. 5. Ókori egyiptomi istennő. 6. Jogtalan jövedelem. 7. Üres tál! 8. Haragszik a kutya. 9. Odanyújtó. 10. Sok évvel ezelőtti. 11. Akit a kígyó rászedett. 12. Kacagató. 17. Abba az irányba. 20. ... világ, az az időszak, amikor egy másik pénznem volt használatban. 21. Melódia. 23. Szenvedély. 25. A csontrendszer része. 27. Válogatott magyar vízilabdázó-lány (Anikó). 30. Könyvek állanak rajta. 31. Szép táj jelzője. 33. Órahang. 36. Traktor húzza. 39. Tisztelt cím, röviden. 42. Indok.

In flagranti

Két férfi beszélget:

– Tegnap, amikor este hazamentem, a feleségemet rajtakaptam egy olasz pasival! – mondja az egyik.

– Egy olaszal? És mit mondtál nekik? – kérdezi a másik.

–! (Poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része.

13. Irodalmi tehetség. 14. Papírfajta. 15. Feldatot kiadó, megszabó. 17. Orosz női név. 18. Electric Light Orchestra. 20. Lopás. 22. Olyan, mint a méz. 23. Hazai hegység Szilágy megyében. 25. Francia arany. 26. Becézett Ilona. 29. Könyv tárgya. 31. Mondat végén áll. 33. Ujjainkon nő. 34. Nagy hatalom. 35. Gyermekekjátékszer. 37. Én, latinul. 39. Termőrész! 40. Falusi bútordarab. 41. Bibliai testvérgyilkos. 42. A két ..., regénycím. 43. Táplál.

Függőleges: 1. Magunk. 2. Tollforgató. 3. Káposzta is van ilyen. 4. Érzékeny növény. 5. Erőd régi része. 6. Szemmel figyel. 7. Német és norvég autójel. 8. Pedagógus. 9. Máramarosi. 10. Vékonyra vágó. 11. Román „karós vajda” volt. 12. Francia folyó. 15. **A poén befejező része.** 16. Oxigén-módosulat. 19. Földre hull. 21. Lopakodás. 24. Elbészélő irodalom. 27. Malaszt jelzője. 28. Gyümölcs-fajta. 30. Magyar hagymaváros. 32. Aki látta az eseményt. 33. Szükséges. 35. Mely helyen? 36. Alapszámunk. 38. Caragiale úrfija.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

Februári rejtvényeink megfejtése: **Színházban:** „Látott ez már különb dolgokat is. **Doktornál:** „Azt szeretném tudni, megfürödhettek-e már.”

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:

dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:

Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Hírek, Ifjúsági Oldal)

Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlon@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem örzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Andorkó Ferenc** lelkész (Vargyas), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Czire Alpár** tanár, fényképész (Székelykeresztúr), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely-Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Imre Elvira** énekesz (Torockószentgyörgy), **Kertész Ágnes** diák, ODFIE-köri vezető (Fiatfalva), **Kocsis Tünde** tanár, egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Lukácsi Tóth Ildikó** laboráns (Magyarsáros), **Major László** teológiai hallgató (Csekefalva-Kolozsvár), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maros-szentgyörgy-Szászrégen), **Rácz Mária** lelkész (Kolozsvár), ODFIE-elnök, **Szabó László** lelkész (Szind-Kolozsvár), **Vida Rozália** lelkész (Kadács)